اتباع الرسول

تالیف
ابو عبد الاحد عبد الرحیم مسلم دوست

المكاتب التعاونية للدعوة والإرشاد بالبديعة والصناعية الجديدة
تحت إشراف وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد
ص.ب: ٢٤٩٣٢ الرياض ١١٤٥٦ - البديعة: تلفون ٤٣٣٠٨٨٨ (اربعة خطوط)
الصناعية: تلفون ٤٣٠٣٥٧٢ - فاكس ٤٣٠١١٢٢ المملكة العربية السعودية

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتباع الرّسول

تالیف
ابوعبدالاحد عبدالرحیم مسلم دوست

(c) ketabton.com: The Digital Library

ح المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد بحائل ، ١٤١٨هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

زينو ، محمد بن جميل

إتباع الرسول .- حائل .

١١٢ ص ؛ ١٢ × ١٧ سم

ردمك : ٦ - ٢ - ٩١٨٧ - ٩٩٦٠

(النص بلغة البشتو)

١ - السيرة النبوية أ - العنوان

ديوي ٢٣٩ ١٨ / ١٨٦٧

رقم الايداع ١٨٦٧ / ١٨

ردمك : ٦ - ٢ - ٩١٨٧ - ٩٩٦٠

ځانګړتې

دكتاب نوم : اتباع الرسول

ليكونكى : ابوعبدالاحد عبدالرحيم مسلم دوست

خپرونكى : ادارة احياء الدعوة الاسلامية

تيراژ : ٥٠٠٠

نيټه : صفر ١٤٠٩ هـ ق - وږى ١٣٦٧

دوهم چاپ : ذوالحجه ١٤٠٩هـ

تيراژ : ٥٠٠٠

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

موضوع	ګڼه
۱- سریزه	۱
۲- اتباع الرسول قرآنی حکم دی	٤
۳- د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع د الله اتباع ده	۹
۴- د قیامت په ورځ به خلک د رسولانو د اتباع ارمان کوی	۱۸
۵- د رسول الله صلی الله علیه وسلم خلاف د عذاب او جهنم ته د ننوتو سبب دی	۲۰
۶- هغه څوک چه د رسول الله صلی الله علیه وسلم د اتباع څخه خلک منع کوی هغه منافق دی.	۲٤
۷- د رسول الله صلی الله علیه وسلم د سنتو مخالف مؤمن نه شی کیدای.	۲۵
۸- کوم عمل کی چه د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع نه وی هغه باطل دی.	۲۷
۹- اتباع الرسول او د رسول الله صلی الله علیه وسلم صحابه	۳۲
۱۰- د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه وروسته د چا اتباع په مسلمانانو لازمه نه ده	٤۰
۱۱- د تقلید رد	٤۳
۱۲- د تقلید لغوی معنیٰ	٤۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

گڼه موضوع	
۱۳- د تقلید اصطلاحي معنیٰ	٤٥
۱۴- تقلید کله شروع شو	٥٢
۱۵- د تقلید رد د سلف صالحینو غلور واماما نوا ونورو دامت د علماوؤ د اقوالو په تائید	٦٦
۱۶- د اختلاف په وخت کی د حل لاره	٩٧
۱۷- د الله تعالیٰ او د پېغمبر د رسول صلی الله علیه وسلم د حکم په مقابل کی د رائی منل گمراهی ده-	١٠٢

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

ان الحمد لله نحمدهٔ و نستعينه و نستغفره و نعوذ بالله من شرور انفسنا و سيئات أعمالنا من يهده الله فلا مضل له ومن يضلل فلا هادی له و أشهد ان لا اله إلا الله وحده لا شريك له و أشهد ان محمدا عبده و رسوله.

«يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا».

«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ»

«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا».

اما بعد:

فان أصدق الحديث كتاب الله و خير الهدی هدی محمد صلی الله عليه وسلم و شر الامور محدثاتها وكل محدثة بدعة وكل

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدعة ضلالة وكل ضلالة في النار.

الله سبحانه و تعالیٰ چه کله آدم علیه السلام له جنت څخه

رابښکته کاوه نو ورته یې وویل:

«قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ» سورة البقره - ۳۸ -

«مونږ وویل کوز شئ د جنت څخه ټول نو که تاسو ته زما له لوري

څه هدایت راغی نو هغه چا چه زما د هدایت تابعداري وکړه نه به

په هغوی ویره وي او نه به غمجن کیږي»

په دې ایت کښې الله آدم علیه السلام او ټولو بني آدمو ته

داخبر ورکړی دی چه زه به هدایت رالیږم او د دی هدایت تابعدارو

ته یې بشارت او زیری ورکړی دی. د هدایت په هکله د دی ایت

په تفسیر کښې حافظ ابن کثیر په خپل تفسیر کښې داسې لیکي:

«قال ابوالعالیة الهدیٰ الأنبیاء والرسل والبینات والبیان، و

قال مقاتل بن حیان: الهدیٰ محمد صلی الله علیه و سلم وقال الحسن

الهدیٰ القرآن» تفسیر ابن کثیر ص۸۳ ج ۱/۱

«ابوالعالیة ویلي دی چي له هدایت څخه مراد انبیاء، رسولان

او د هغوی معجزې، دلائل او بیان دی. او مقاتل بن حیان ویلي

دی چي هدایت عبارت دی د محمد صلی الله علیه وسلم څخه

او حسن بصري ویلي دی چي هدایت قرآن دی».

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو دري واړه قوله صحيح دي ځکه چي ټولو امتونو لپاره هدايت انبياء او د الله فرمانونه دي او اخري امت لپاره آخري پيغمبر خاتم الانبياء محمد صلی الله عليه وسلم او په هغه باندي د الله له لوري رالېږل شوی کتاب قرآن کريم دی.

نو په هر امت باندي د خپل رسول او نبي اطاعت فرض و او هر امت ته چي کله الله تعالی کوم پيغمبر رالېږلی دی هغوی ته يې د دی حکم کړی دی چي زما د رالېږل شوی رسول اطاعت او تابعداري وکړي لکه چي الله تعالی فرمايي:

«وَمَا أَرْسَلْنَا مِن رَّسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللَّهِ» الايه سورة النساء - ۶۴.

« او مونږ هيڅ يو رسول نه دی لېږلی مګر د دی لپاره چي د هغه تابعداري وشي د الله په حکم ».

نو هر امت ته چي کوم پيغمبر لېږل شوی و هغوی د هغه رسول او نبي په تابعداري او اطاعت مأمور و.

او مونږ ته الله اخري پيغمبر حضرت محمد صلی الله عليه وسلم د رسول په حيث رالېږلی دی لکه چي فرمايي:

« وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلِهِ الرُّسُلُ الايه »

سورة آل عمران ۱۴۴. « محمد ندی مګر رسول دی له ده نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

محکبني هم رسولان تير شويدی» او محمد صلی الله عليه وسلم الله تعالیٰ دکوم خاص قوم لپاره نه بلکې تر قيامته پورې ټولو خلقو لپاره رالېږلی دی.

الله تعالیٰ فرمائي:

«وَمَا اَرْسَلْنٰكَ اِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيْرًا وَّنَذِيْرًا وَّلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُوْنَ» سورهٔ سباء ٢٨.

«مونږ نه يې لېږلی مګر ټولو خلکو لپاره زيرې ورکوونکی او ويره وونکی لکن زيات خلك نه پوهېږي» سورة سبا (٢٨) نو مونږ همدغه اخری رسول په اطاعت مأمور يو او دده په منلو کښې د الله رضا، کاميابی او جنت ته داخليدل او دده په نه منلو کښې د الله غوسه، ناکامی او جهنم دی.

اتباع الرسول قرآني حکم دی

د رسول الله صلی الله عليه وسلم د اتباع په هکله په قرآنکريم کښې زيات نصوص راغلي دی او الله تعالیٰ مونږ ته داحکم کوی چي مونږ د الله او دهغه د رسول صلی الله عليه وسلم اطاعت وکړو.

«وَاَطِيْعُوا اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ» سورة الانفال (١)

« او د الله او د هغه د رسول اطاعت وکړئ که مؤمنان ياست»

(c) ketabton.com: The Digital Library

او الله تعالیٰ فرمائي:

وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِن تَوَلَّيْتُمْ فَإِنَّمَا عَلَىٰ رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ " سورة التغابن: ــ ١٢ ـ

" او د الله اطاعت وکړئ او د هغه د رسول اطاعت وکړئ او که تاسو مخ واړاوه نو زمونږ په رسول بنکاره رسول دی "

او الله تعالیٰ فرمائي:

" يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَوَلَّوْا عَنْهُ وَأَنتُمْ تَسْمَعُونَ.

سورة الانفال (۲۰)

" ای مؤمنانو د الله او د هغه د رسول ومنئ او د رسول څخه مه اوړئ حال دا چې تاسو اورئ "

او الله تعالیٰ فرمائي:

وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ " سورة ال عمران (۱۳۲)

او د الله اطاعت وکړئ او د رسول الله اطاعت وکړئ د دی لپاره چې په تاسو رحم وشي او الله تعالیٰ فرمائي:

" وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَاحْذَرُوا فَإِن تَوَلَّيْتُمْ فَاعْلَمُوا أَنَّمَا عَلَىٰ رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ " سورة المائده (۹۲)

او د الله اطاعت وکړئ او ــــــ د رسول اطاعت وکړئ او وویریږئ " که تاسو وګرځیدئ نو پوه شئ چې زمونږ په رسول بنکاره رسول دی " .

(c) ketabton.com: The Digital Library

او الله تعالیٰ فرمایي:

«وَالْمُؤْمِنُوْنَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُوْنَ بِالْمَعْرُوْفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُقِيْمُوْنَ الصَّلٰوةَ وَيُؤْتُوْنَ الزَّكٰوةَ وَيُطِيْعُوْنَ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهُ أُولٰئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللّٰهُ إِنَّ اللّٰهَ عَزِيْزٌ حَكِيْمٌ» - سورة التوبة (٧١) -

«او مؤمنان سړي او مؤمنا ني ښځې ځینې د ځینو دوستانن دي امر کوي په نیکۍ او منعه کوي له بدۍ څخه او لمونځ کوي او زکات ورکوي او د الله او د هغه د رسول اطاعت کوي زر ده چې الله په دغه کسانو رحم وکړي. بې شکه الله غالب او د حکمت والا دی».

او الله تعالیٰ فرمایي:

«وَمَنْ يُّطِعِ اللّٰهَ وَالرَّسُوْلَ فَأُولٰئِكَ مَعَ الَّذِيْنَ أَنْعَمَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّنَ وَالصِّدِّيْقِيْنَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصّٰلِحِيْنَ وَحَسُنَ أُولٰئِكَ رَفِيْقًا» - سورة النساء (٦٩) -

«او چا چې د الله او د رسول اطاعت وکړ نو دوی به هغو کسانو سره وي چې الله په هغوی انعام کړیدی د انبیاء رښتونو، شهداؤ او صالحینو څخه او دوی ډېر ښه ملګري دي».

او الله تعالیٰ فرمایي:

«وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُوْلُ فَخُذُوْهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوْا» سورة الحشر (٧)

(c) ketabton.com: The Digital Library

• او هغه څه چې تاسې ته رسول ﷺ درکړي وي نو وې نیسئ او د څه شي څخه چې منعه کړي یاست ورڅخه منعه شئ •

رسول الله صلی الله علیه وسلم مونږ ته قرآن او حدیث پرې ایښي دي او د قرآن او حدیثو د خلاف څخه یې مونږ منعه کړي یو.

زمونږ د ټولو اعمالو، افعالو او اقوالو لپاره ښه نمونه رسول الله صلی الله علیه وسلم دی په هر څه کښې باید د هغه پیروي وکړو او د خلاف څخه یې ځان وساتو. الله تعالی فرمائي :

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا ۝ الأحزاب (۲۱)

• بې شکه تاسو لپاره د الله په رسول کښې ښه تابعداري ده د هغه چا لپاره چې د الله او د قیامت د ورځې امید لري او الله ډېر یاد کړي • -

نو زمونږ کامیابي په دې کښې ده چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم تابعداري وکړو او د بل هېچا په تابعدارۍ کښې کامیابي نشته.

الله تعالی فرمائي :

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۝ قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ. سورة ال عمران ۳۱-۳۲ .

ورته ووایه ای محمده! که تاسو الله سره محبت لرئ نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوما تابعداري وکړي ه الله به تاسو سره محبت وکړي او ستاسو
گناهونه به وبخښي او الله بخښونکی او مهربان دی ورته ووایه چي د الله
اطاعت وکړئ او د هغه د رسول اطاعت وکړئ که دوی په شا
وګرځېدل نو بې شکه الله کافران نه خوښوي .
نو معلومه شوه چي څوک وائي : زه د الله تعالی بنده یم او د هغه
سره محبت لرم نو هغه به د الله تعالی د رالېږل شوي رسول محمد
صلی الله علیه وسلم اطاعت منل کوي او که چا د الله تعالی د رسول
و نه منل هغه کافر شو نو ځکه الله تعالی وویل چي " الله کافرانو
سره محبت نه کوي " او د الله تعالی او د هغه د رسول صلی الله علیه
وسلم اطاعت او تابعداري کښي د فلاح او اطمنان شروند دی.
الله تعالی فرمائي :

يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَ لِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ

سورة الانفال (۲۴) -

" ای مؤمنانو د الله او د هغه د رسول دعوت قبول کړئ کله
چي تاسو هغه ته رابلي چي تاسو ژوندي کوي " .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع د الله

اتباع ده

د رسول الله صلی الله علیه وسلم په اطاعت او تابعدارۍ کښې د الله اطاعت دی نو ځکه مونږ د رسول الله ﷺ په اطاعت مأمور یو.

الله تعالی فرمائي:

«مَنْ يُطِعِ الرَّسُوْلَ فَقَدْ اَطَاعَ اللّٰهَ» سورة النساء (۸۰).

او چا چې د رسول اطاعت وکړ نو بیشکه هغه د الله اطاعت وکړ.

او د رسول اطاعت ځکه د الله اطاعت دی چې هغه یوه خبره هم له ځانه نه کوی بلکې خپله هم د وحی تابعداری کوی او خلکو ته هم د الله وحی رسوی.

الله تعالی فرمائي:

وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوٰى اِنْ هُوَ اِلَّا وَحْيٌ يُّوْحٰى» سورة النجم ۳-۴.

او رسول د ځانه خبری نه کوی ندی دا قرآن مگر وحی ده چې ورته کېږي.

او الله تعالی فرمائي:

قُلْ لَا اَقُوْلُ لَكُمْ عِنْدِيْ خَزَائِنُ اللّٰهِ وَلَا اَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا اَقُوْلُ لَكُمْ اِنِّيْ مَلَكٌ اِنْ اَتَّبِعُ اِلَّا مَا يُوْحٰى اِلَيَّ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْاَعْمٰى

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَالْبَصِيْرُ اَفَلَا تَتَفَكَّرُوْنَ. سورة الانعام ـ ۵۰ ـ

ای محمده! ورته ووايه چې زه تاسو ته دا نه وايم چې ما سره د الله خزانې دي او نه زه په غيبو پوهېږم او زه تاسو ته دا نه وايم چې زه فرښته يم زه تابعداري نه کوم مگر د هغه شي چې ما ته يې وحی کېږی. ورته ووايه چې آيا برابر دي ړوند او ليدونکی».

او الله تعالی فرمايي:

وَاِذَا لَمْ تَأْتِهِمْ بِاٰيَةٍ قَالُوْا لَوْلَا اجْتَبَيْتَهَا قُلْ اِنَّمَا اَتَّبِعُ مَا يُوْحٰى اِلَيَّ مِنْ رَّبِّيْ هٰذَا بَصَائِرُ مِنْ رَّبِّكُمْ وَهُدًى وَّرَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ يُّؤْمِنُوْنَ. سورة الاعراف ـ ۲۰۳ ـ

او کله چې را نه وړی دوی ته يو ايت نو وائي چې ولی يې ته پخپله نه جوړه کوی ورته ووايه چې زه يواځې د هغه تابعداری کوم چې ما ته يې زما د رب له لوري وحی کېږی. دا قرآن ستاسو د رب له لوري دلائل دي او هدايت او رحمت دي هغه قوم لپاره چې ايمان راوړی.

د رسول الله صلی الله عليه وسلم د اتباع په هکله زيات احاديث هم راغلی دي چې د مثال په توګه به زه يو څو لوستونکو ته وړاندې کړم. عن ابن هريرة قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم:

(c) ketabton.com: The Digital Library

„ما امرتکم به فخذوه وما نهیتکم عنه فانتهوا“
رواه ابن ماجة.

د ابوهریرة رضی الله عنه نه روایت دی هغه وائي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلی دی،
څه شي باندې چې ما تاسو ته امر کړی وی هغه واخلی او د څه شی څخه می چې منعه کړي یاست د هغې څخه منعه شی“.

بل روایت کښې راځي؛

عن انس عن النبی صلی الله علیه وسلم قال: ”ثلاث من کن فیه وجد حلاوة الإیمان من کان الله ورسوله احب الیه مما سواهما ومن احب عبداً لایحبه الا الله ومن یکره ان یعود فی الکفر بعد اذ انقذه الله کما یکره ان یلقی فی النار“

انس رضی الله عنه نه روایت دی چې نبی کریم صلی الله علیه وسلم فرمایلی دي: ” درې خویونه دي چې چا کښې وو نو د ایمان خوند والي به پرې ومومي چا ته چې الله او د هغه رسول د بل هر چا نه زیات محبوب وي، او څوک چې د چا سره محبت کوي یواځې د الله لپاره وي او چا چې دا بده وګڼله چې کفر ته بېرته وګرځي وروسته له دې چې الله ورته خلاص کړېدی لکه څنګه چې دا بده ګڼي چې اور کښته ولوېږي“.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او رسول الله فرمائي

"والذي نفسي بيده لا يؤمن احدكم حتى يكون هواه تبعاً لما جئت به".
الاربعين النوويه

قسم دی په هغه ذات چې زما نفس د هغه په لاس کښې دی، ستاسو څخه يو کس تر هغه پورې مؤمن کېدای نشي ترڅو پورې چې د هغه خواهش د هغه دين تابع نشي چې زه يې راغلی يم؛

او دا هغه معلومېږي چې يو حديث د چا د رائ خلاف راشي نو که هغه خپله رايه پرېښوده او حديث يې واخيست مؤمن دی او که حديث يې پرېښود او د خپل خواهش يې ومنل نو هغه هېڅکله مؤمن کېدای نشي

همدارنګه حديث کښې راځي،

"عن انس قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: لا يؤمن احدكم حتى اكون احب اليه من والده وولده والناس اجمعين"

متفق عليه

انس رضي الله عنه نه روايت دی هغه وائي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي دي: ستاسو يو کس تر هغې مؤمن کېدای نشي ترڅو چې زه ورته د پلار، ځوی او ټولو خلکو څخه زيات محبوب نشم.

نو هغه څوک چې د رسول الله صلى الله عليه وسلم د محبت دعوه کوي او بيا خپله خبره يا د خپل مشر، امام، پلار او يا بل چا خبره د رسول الله صلى الله عليه وسلم د حديث په مقابل کښې مني هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

هېڅکله مؤمن کېدای نشي*.

بل حدیث کښې راځي

عن المقداد بن معد یکرب رضی الله عنه قال: قال رسول الله صلی الله علیه وسلم: الا هل عسی رجل یبلغه الحدیث عنی وهو متکئ علی اریکته فیقول بیننا وبینکم کتاب الله فما وجدنا فیه حلالاً استحللناه وما وجدنا فیه حراماً حرمناه، وإن ما حرم رسول الله کما حرم الله

رواه الترمذی وابوداود واللفظ للترمذی

د مقداد بن معدیکرب رضی الله عنه څخه روایت دی هغه وائي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي: خبردار! نږدې ده چې یوه سړي ته به زما حدیث ورسېږي او هغه به تخت ځای تکیه کړې وي او وائي به چې زموږ اوستاسې ترمینځ د الله کتاب دی نو پدې کښې موچې څه حلال ومیندل هغه به حلال کړو او پدې کښې مچې څه حرام ومیندل هغه به حرام کړو*- او بې شکه هغه څه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم حرام کړیدي هغه د هغې په شان دي چې الله حرام کړیدي*.

او داځکه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم د ځان نه څه شی حرام یا حلال نه کړې بلکې د وحی تابعداري کوي، او دا حدیث په پرویزیانو باندې د ډېر سخت رد دی چې هغوی وائي: یواځې قرآن

(c) ketabton.com: The Digital Library

بس دی او احادیثو ته ضرورت نشته ، او ځیني احناف هم د پرویزیانو څخه څرګم ندي ځکه چې دوی هم په د پروخایونو کښي احادیث نه مني او په لیری تاویلونو قرآن او احادیثو سره معارض واقع کوي ، او دا هم وايي چې کتاب الله باندې زیادت په خبر واحد ندی جائز حال دا چې دا خبره بالکل صحیح نده بلکې د پروځایونو کښي احنافو هم په خبر واحد باندې په کتاب الله زیادت جائز کړیدی .

همدار نګه بل روایت کښي راځي

عن أبي موسى الاشعري رضي الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال : إن مثلي ومثل ما بعثني الله به كمثل رجل أتى قومه فقال : إني رأيت الجيش بعينيّ وانا النذير العريان فالنجاء النجاء ، فأطاعه طائفة من قومه فأدلجوا فانطلقوا على مهلهم فنجوا ، وكذبت طائفة منهم فأصبحوا مكانهم فصبحهم الجيش فأهلكهم واجتاحهم فذلك مثل من اطاعني واتبع ما جئت به ومثل من عصاني وكذب ما جئت به من الحق .

متفق عليه

د ابو موسی اشعری رضی الله عنه نه روایت دی هغه وايي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي : زما مثال او د هغه دین او احکامو مثال چې الله زه پرې رالیږلی یم د هغه سړي په شان دی چې خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

قوم ته راشي او ورته ووايي چې ما په خپلو سترګو د دښمن لښکر ليدلى دى او زه بربنډ ويره ونكى يم نو ځانونه خلاص كړى، ځانونه خلاص كړئ. نو يوه ډله ددې د قوم څخه ددې خبرې ومنى او د شپې لاړ شى نو نجات بيا موى او يوه ډله ورته ووايي چې ته دروغ وايې او خپل ځاى كښې سهار كړى نو سهار كښې ور باندې لښكر راشي او هلاك او برباد يې كړى. نو دا د هغه چا مثال دى چې زما يې ومنل او د هغه دين تابعدارى يې وكړه چې زه پرې راغلى يم او د هغه چا مثال دى چې زما يې ونه منل او زه چې په كوم حق راغلى يم هغه يې دروغ وګڼل»

دا حديث ددې ښكاره دليل دى چې چا د رسول الله صلى الله عليه وسلم اطاعت او اتباع وكړه نو هغه نجات وموندو او چا چې د رسول الله صلى الله عليه وسلم ونه منل هغه هلاك او د عذاب مستحق شو.

عن ابى هريرة رضى الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

«من أطاعنى فقد اطاع الله ومن عصانى فقد عصى الله»

رواه ابن ماجة.

د ابو هريرة رض نه روايت دى هغه وايي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرمایلي دي:

«چاچې زما ومنل نو هغه د الله ومنل او چاچې زما ونه منل هغه د الله ونه منل»

همدارنګه بل حدیث کښې راځي:

عن ابي هریرة رضی الله عنه ان رسول الله صلی الله علیه وسلّم قال: کل امتي یدخلون الجنة الا من أبیٰ قالوا ومن یأبیٰ قال من أطاعني دخل الجنة ومن عصاني فقد ابیٰ»

رواه البخاري.

د ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وویل:

زما ټول امت به جنت ته داخلیږي مګر هغه څوک نه داخلیږي چې انکار یې وکړ. صحابه ؤ وویل: څوک انکار کوي؟ رسول الله صلّی الله علیه وسلّم وویل: چاچې زما ومنل جنت ته داخل شو او چاچې زما ونه منل هغه انکار وکړ».

د رسول الله صلی الله علیه وسلّم د اتباع په هکله زیات احادیث او اثار راغلي دي او دا ځکه چې د رسول الله صلی الله علیه وسلّم په اتباع کښې کامیابي ده او د رسول الله صلی الله علیه وسلّم مونږ ته ډیر ښکاره او واضح دین پرې ایښې دی لکه چې فرمایي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

«لقد ترکتکم علیٰ مثل البیضاء لیلها و نهارها سواء»

رواه ابن ماجة من حدیث ابی الدرداء.

بې شکه ما تاسو په سپینه لار پرې اېښي یاست چې شپه او ورځ یې برابره ده.

نو د اسلام دین ډېر واضح او روښانه دی او یوه مسئله هم یې کښې مبهمه او نامعلومه نه ده یوازې په هغه چا تیاره او ابهام راځي چې هغه د قرآن او سنت نبوي څخه ناخبره وي او ځان پرې نه پوهوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قيامت په ورځ به خلك د رسولانو د اتباع آرمان کوی

الله تعالیٰ فرمايي :

«وَأَنذِرِ النَّاسَ يَوْمَ يَأْتِيهِمُ الْعَذَابُ فَيَقُولُ الَّذِينَ ظَلَمُوا رَبَّنَا أَخِّرْنَا إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ نُّجِبْ دَعْوَتَكَ وَنَتَّبِعِ الرُّسُلَ أَوَلَمْ تَكُونُوا أَقْسَمْتُم مِّن قَبْلُ مَا لَكُم مِّن زَوَالٍ»

سورۀ ابراهيم ۴۴.

او وويره وه خلك د هغه ورځې څخه چې را به شي دوی ته عذاب او ظالمان به وائي چې ای زمونږ ربه موږ ته دی نيږدې ته ورسته کړه موږ به ستا دعوت قبول کړو. او د رسولانو تابعداری به وکړو. ايا تاسو مخکښې له دی قسم نه ؤ کړی چې تاسو ته هيڅ زوال نشته».

نو د قيامت په ورځ به وائي چې ای ربه موږ دنيا ته ولېږه چې ستا د رسولانو اتباع وکړو حال دا چې بيا دنيا ته راتلل نشته نو بيا

(c) ketabton.com: The Digital Library

به ارمان کوی چې کاش هوښ د رسول الله صلی الله علیه وسلم تابعداری کړی وای او د نورو خلکو تابعداری مو نه وای کړې.

الله تعالیٰ فرمائي:

«وَيَوْمَ يَعَضُّ الظَّالِمُ عَلَىٰ يَدَيْهِ يَقُولُ يَا لَيْتَنِي اتَّخَذْتُ مَعَ الرَّسُولِ سَبِيلًا ۝ يَا وَيْلَتَىٰ لَيْتَنِي لَمْ أَتَّخِذْ فُلَانًا خَلِيلًا ۝ لَقَدْ أَضَلَّنِي عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ إِذْ جَاءَنِي ۗ وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِلْإِنسَانِ خَذُولًا» سورة الفرقان ۲۷-۲۸-۲۹.

په هغه ورځ چې ظالم به په خپلو لاسونو غاښونه ولګوی وبه وائي چې کاش ما د رسول الله ﷺ لار نیولی وای های افسوس کاش چې ما فلانی په دوستۍ نه وای نیولای بیشکه زه یې د پند (قرآن وسنت) څخه بې لاری کړم وروسته له هغې چې ما ته راغی او دی شیطان انسان لپاره تنها بې مرستی پریښوونکی».

نو د قیامت په ورځ به د الله او د هغه د رسول نه منونکی د دی آرمان کوی چې کاش موږ د رسول الله ﷺ تابعداری کړی وای کاش چې د فلانی مشر، پیر، حاکم او .... مې نه وای منلي هغه خو زه د الله د سمې لارې او د رسول الله صلی الله علیه وسلم د اتباع څخه بل خوا ته اړولای وم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رسول الله صلی الله علیه وسلم خلاف د عذاب او جهنم ته د ننوتو سبب دی.

الله تعالی فرمائي:

«وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَىٰ وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّىٰ وَنُصْلِهِ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا» سورة النساء - ۱۱۵.

او هغه چا چې خلاف وکړ د رسول او روسته له هغې چې دی ته هدایت ښکاره شو او تابعداری یې وکړه غیر د مؤمنانو د لارې نو وبه یې ګرځوو هغه لوري ته چې وګرځیده او جهنم ته به یې داخل کړو او ډیر بد ځای دی د ورګرځیدو».

او الله تعالی فرمایي:

«ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُّوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَمَنْ يُشَاقِقِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ» سورة الانفال - ۱۳.

دا په سبب د دې چې هغوی خلاف کړی ؤ د الله او د هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رسول او دهغه چا چې خلاف وکړي د الله او د هغه د رسول نوبې شکه الله سخت عذاب والا دی.

او الله تعالی فرمائي:

"تِلْكَ حُدُودُ اللهِ وَمَنْ يُطِعِ اللهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ وَمَنْ يَعْصِ اللهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ يُدْخِلْهُ نَاراً خَالِداً فِيهَا وَلَهُ عَذَابٌ مُهِينٌ".

سورة النساء - ۱۳ - ۱۴ -

دا د الله حدود دی او چا چې اطاعت وکړ د الله او دهغه د رسول. نو داسې جنتونو ته به يې داخل کړي چې لاندې تري ويالې بهيږي په دی کښې به هميشه وي او دا لويه کاميابي ده او هغه چا چې د الله او د هغه د رسول نافرماني وکړه او د هغه حدودو څخه يې تجاوز وکړ نو اور ته به يې داخل کړي هميشه به پکښې وي او د ده ليارہ سپکوونکي عذاب دی.

الله تعالی فرمائي:

"فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ" سورة النور - ۶۳ -

نو هر و مرو دی وويرېږي هغه کسان چې د رسول د طريقې نه خلاف کوی چې ده ته به فتنه ورسېږي او يا به ور ته درد

(c) ketabton.com: The Digital Library

نالك عذاب ورسيږي.

تفسير ابن كثير د دی ايت په تفسير کښي داسي ليکي:

(فليحذر الذين يخالفون عن امره) ای عن امر رسول الله صلى الله عليه وسلم وهو سبيله ومنهاجه وطريقته فتوزن الأقوال والأعمال بأقواله وأعماله فماوافق ذلك قبل وماخالفه فهومردود على قائله وفاعله كائناً من كان كما ثبت في الصحيحين وغيرهما عن رسول الله صلى الله عليه وسلم أنه قال: "من عمل عملاً ليس عليه أمرنا فهو رد" ای فليحذر وليخش من خالف شريعة الرسول باطناً وظاهراً ان تصيبهم فتنة" ای في قلوبهم من كفر او نفاق او بدعة (اويصيبهم عذاب اليم) ای في الدنيا بقتل أوحد أوحبس أونحو ذلك".

تفسير ابن كثير ص ۳۰۷ ج ۳

د (عن امره) نه مراد د رسول الله صلى الله عليه وسلم امر دی چي هغه د رسول الله صلى الله عليه وسلم لار، طريقه، طرز عمل اوشريعت دی نو اعمال او اقوال به د هغه په اقوالو او اعمالو تلل کيږي نو هغه چي د رسول الله صلى الله عليه وسلم د اعمالو او اقوالو سره برابر وي قبليږي به او کوم چي مخالف وي نو هغه به د هغه ويونکي او کوونکي باندي رد کيږي هر څوک چي وي.

لکه چي په صحيح بخاري او صحيح مسلم او نورو کتابونو کښي

(c) ketabton.com: The Digital Library

صحیح حدیث ثابت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم ویلي دي :

«چا چې داسې عمل وکړ چې زموږ په طریقه نه وي نو هغه رد دی».

نو معنی دا شوه چې اړو مړو دې ووېرېږي هغه کسان چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم د شریعت څخه ظاهري او باطني مخالفت کوي چې دوی ته به ددوی په زړونو کښې فتنه ورسېږي یې د کفر، نفاق او بدعت څخه. او یا به ورته دردناک عذاب ورسېږي. په دنیا کښې په قتل، حد، حبس (بند او جیل) او یا داسې نورو سره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه څوک چي د رسول الله صلى الله عليه وسلم د اتباع

څخه خلك منع كوي هغه منافق دى

الله تعالى فرمائي :

« وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَىٰ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ رَأَيْتَ الْمُنَافِقِينَ يَصُدُّونَ عَنْكَ صُدُودًا » . النساء - ٦١

« او كله چي دوى ته وويل شي چي راشئ هغه كتاب ته چي الله رالېږلى دى او رسول ته نو ته به گورى منافقان چي بندوى خلك له تا نه په بندولو سره » .

نو دا كار د منافقانو دى چي د الله تعالى د كتاب او د رسول الله صلى الله عليه وسلم د اتباع څخه خلك منع كوي او دا سې منافق صفته خلك په اوسني وخت كښى ډېر زيات دي چي هغوى د رسول الله صلى الله عليه وسلم د اتباع او د الله تعالى د غوره كړي دين څخه خلك په ډول ډول پلمو منع كوي كله وايي چي دا حديث زمونږ د مذهب څخه مخالف دى ، كله په ډېرو بعيدو تاويلونو سره خلك د رسول الله صلى الله عليه وسلم د طريقو څخه ليرى كوي او كله ديوې د ينې درسگاه ، جومات او ټولنې څخه خلك بندوي او ورته وائي چي هلته لاړ نشى هغه خلك وهابيان دي او زمونږ مذهب نه مني . . . . . .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رسول الله صلی الله علیه وسلم د سنتو مخالف مؤمن نشي کېدای

الله تعالی فرمایي:

« فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا »

النساء (٦٥)

نه ده داسې لکه څنګه چې د اخلک ګمان کوي ٠ او ستا په رب زما قسم دی هېڅکله دوی مؤمنان کېدای نشي تر دې چې حاکم و نه ګرځوي تا په هغه څه کښې چې د دوی تر مینځ پېښېږي اختلاف پیدا شوی وی او بیا ستا د فیصلې په هکله په خپلو ځانونو کښې تنګی و نه مومي او تسلیم شي په تسلیمېدو سره » .

الله تعالی په خپل ذات قسم کوي چې د اخلک نو هغې مؤمنان کېدای نشي تر څو چې د اختلاف په وخت کښې په تا فیصله و نه کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبیا ستا نیصلې ته داسې غاړه کېښېږدي چې پرې خوشحاله وي اوخفه نوي ، نو د اختلاف په صورت کښې مونږ ته پکار دي چې په قرآن او حدیثو فیصله وکړو او د خلکو په رأیو او اجتهادو نو فیصلې ونکړو ځکه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم مونږ ته هم دا دوه شیان پرې ایښی دي چې یو قرآن او بل نبوي احادیث دي لکه چې په حدیث کښې راځي :

عن ابن عباس رضي الله عنهما ان رسول الله صلی الله علیه وسلم خطب في حجة الوداع فقال : « ترکت فیکم ما إن اعتصمتم به فلن تضلوا أبداً کتاب الله وسنة نبیه ». رواه الحاکم

د عبد الله بن عباس رضي الله عنهما نه روایت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم په حجة الوداع کښې خطبه ولوستله نو وې فرمایل :

« ما په تاسو کښې داسې څه پرې ایښی دي که تاسو پرې منګولې ولګولې نو هیڅکله به ګمراه نشئ چې هغه د الله کتاب دی او د هغه د نبي سنت دی ».

نو معلومه شوه چې هدایت په هم دې دواړو کښې دی او په دې دواړو باندې په عمل کولو کښې دی او که دا دواړه چا پرېښودل نو اړ و مرو به ګمراه او بې لیارې شي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوم عمل کښې چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع

نوي هغه باطل دی

الله تعالی فرمائي :

﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَن سَبِيلِ اللَّهِ وَشَاقُّوا الرَّسُولَ مِن بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَىٰ لَن يَضُرُّوا اللَّهَ شَيْئًا وَسَيُحْبِطُ أَعْمَالَهُمْ . يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَلَا تُبْطِلُوا أَعْمَالَكُمْ﴾

محمد : ۳۲ - ۳۳

بې شکه هغه کسان چې کفر ئې کړېدی او دالله دلارې نه ئې خلك بند کړیدي او د رسول خلاف ئې کړیدی وروسته له هغې چې هدایت ورته ښکاره شو نو هیڅکله الله ته هیڅ ضرر نشي رسولی او زر ده چې الله به ئې عملونه برباد کړي . ای مؤمنانو ! دالله اطاعت وکړئ او د رسول اطاعت وکړئ او خپل عملونه مه بربادوئ » .

نو عملونه هله باطل او بربادیږي چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع پکښې نوي او هر هغه عمل چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم طریقه

(c) ketabton.com: The Digital Library

یکیږ په وی هغه بدعت دی او هر بدعت گمراهی ده
لکه چې په حدیث کښې راځي :

عن جابر بن عبد الله الأنصاری قال خطبنا رسول الله صلی الله علیه وسلم فحمد الله واثنی علیه ثم قال : إن افضل الهدی هدی محمد صلی الله علیه وسلم وشر الأمور محدثاتها وکل بدعة ضلالة " .

د جابر بن عبد الله الانصاری رضی الله عنه نه روایت دی هغه وائي چې مونږ ته رسول الله صلی الله علیه وسلم خطبه ولوسته نو د الله حمد او ثنائي وویله بیائي وفرمایل : بهتره لاره او هدایت د رسول الله صلی الله علیه وسلم هدایت او طریقه ده او په کارونو کښې بدې دي هغه نوي نوي کارونه دي او هر بدعت گمراهي ده .

په یو حدیث شریف کښی راځي :

عن عائشة رضی الله عنها قال رسول الله صلی الله علیه وسلم :

من احدث فی امرنا هذا مالیس منه فهو رد " .

اخرجه البخاري ومسلم وابوداود .

د عائشي رضی الله عنها څخه روایت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل : چاچې زمونږ پدې دین کښې نوی کار پیدا کړچې د دی څخه نه وي نو هغه رد دی" .

په بل روایت کښی راځي چې چا داسې عمل وکړ چې زمونږ طریقه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پکښې نوه هغه رد دی ».

نو هر هغه عمل یا هر هغه قول او فعل چي د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع پکښې نوي هغه رد دی یعني مقبول ندی او بدعت دی او هر بدعت ګمراهي ده او لکه څنګه چي د اوسنۍ زمانې مبتدعین وائي چي بدعت کښې حسنه شته نه دا صحیح نده بلکي هر بدعت ګمراهي ده او بدعت کښې سه نشته لکه چي امام مالك رحمه الله وائي:

من ابتدع في الإسلام بدعة يراها حسنة فقد زعم أن محمداً صلى الله عليه وسلم خان الرسالة لأن الله يقول « اليوم أكملت لكم دينكم وأتممت عليكم نعمتي ... » فما لم يكن يومئذ دينا لا يكون اليوم دينا ».

اصول في البدع والسنن ص ٤

چا چي اسلام کښې بدعت وکړ او هغه ئې حسنه بدعت ګڼه نو ده دا ګمان وکړ چي محمد صلی الله علیه وسلم په رسالت کښې خیانت کړیدی ځکه چي الله تعالی فرمائي « نن ورځ ما تاسو ته ستاسو دین پوره کړیدی » . نو هغه ورځ د رسول الله صلی الله علیه وسلم په وخت کښې چي څه شي دین نوه نو نن هم دین ندی .

عبد الله بن مسعود رضی الله عنه فرمائي :

« اتبعوا ولا تبتدعوا فقد كفيتم » . رواه الدارمي

تاسو د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع وکړئ او بدعت مکوئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه چې تاسې ته دين پوره او بس شويدی".

همدارنګه يو بل روايت کښې راځي :

"عن مجاهد قال دخلت مع عبد الله بن عمر مسجداً وقد اذن فيه ونحن نريد أن نصلي فيه فثوب المؤذن فخرج عبد الله بن عمر من المسجد وقال : أخرج بنا من عند هذا المبتدع ولم يصل فيه"

رواه الترمذی

د مجاهد نه روايت دی هغه وائي چې زه د عبد الله بن عمر رضی الله عنهما سره يو جومات ته ننوتم چې په هغه کښې اذان شوی ؤ او مونږ غوښتل چې لمونځ پکښې وکړو نو مؤذن آواز وکړ چې لمانځه ته راشئ نو عبد الله بن عمر د جومات نه ووت او وې ويل : مونږ ددې بدعتي له جومات نه وباسئ - او لمونځ ئې پکښې ونکړ .

لمانځه ته دعوت ورکول په ظاهر کښې ښه کار معلوميږي لکن د رسول الله صلی الله عليه وسلم په وخت کښې د اذان نه غير داسې آواز نه ؤ شوی نو ځکه ورته عبد الله بن عمر بدعت وويه .

نو که اسلام کښې چيرته بدعت حسنه وای دغه کار به ضرور بدعت حسنه ؤ . او عبد الله بن عمر رضی الله عنهما به ورته ښه کار ويلای ؤ لکن هغه دغه د لمانځه دعوت ته بدعت وواله

(c) ketabton.com: The Digital Library

او داځکه چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع پکښې نوه.

همدا رنګه اذان کول ښه کار دی لکن د اختر لمانځه لپاره اذان کول نشته او که بیا وکړ ګناه ئې وکړه ځکه چې دغه کار رسول الله صلی الله علیه وسلم ندی کړی نو دا بدعت دی.

همدا رنګه نور زیات داسې مثالونه شته چې د هغې نه دا معلومیږی چې اسلام کښې بدعت حسنه نشته او هر بدعت ګمراهي ده.

نو هر هغه عمل چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع پکښې نوي هغه بدعت او باطل دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتباع الرسول او د رسول الله صلی الله علیه وسلم

صحابه

د رسول الله صلی الله علیه وسلم صحابه کرام رضی الله عنهم د رسول الله صلی الله علیه وسلم په اتباع کښې د پر کلك وو او د رسول الله صلی الله علیه وسلم تابعداری يې په هر څه کښې کوله لکه چې په حديث کښې راځي:

" عن ابن عمر رضی الله عنهما عن النبی صلی الله علیه وسلم

أنه اتخذ خاتماً من ذهب فلبسه فاتخذ الناس خواتيم الذهب فقام النبی صلی الله علیه وسلم فقال : إنی کنت البس هذا الخاتم وإنی لن البسه ابداً فنبذه . فنبذ الناس خواتيمهم " رواه احمد

د عبد الله بن عمر رضی الله عنهما نه روايت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم د سرو زرو يوه ګوتمه جوړه کړه او په لاس يې کړه نو نورو خلکو هم د سرو زرو ګوتمې جوړې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو رسول الله صلی الله علیه وسلّم پو رته شواو ویې ویل چې: ما داګوته پهګوته کړې وه. خوزه به یې نو ر هیڅکله پهګوته نه کړم نوګوته یې وغوڅوله خلکو هم خپلې ګوتې وغوڅولې
همدارنګه بل روایت کښې راځي:

عن مجاهد عن عبد الله بن عمر ان النبی صلی الله علیه وسلم قال:

لا یمنعن رجل أهله أن یأتوا المساجد فقال ابن لعبد الله بن عمر فإنا نمنعهن فقال عبد الله: أحدّثك عن رسول الله صلی الله علیه وسلّم وتقول هذا قال فما کلمه عبدالله حتی مات. رواه أحمد.

د مجاهد نه روایت دی:

هغه د عبد الله بن عمر رضی الله عنهما نه روایت کوی چې نبی کریم صلی الله علیه وسلّم ویلی دي: یو سړی دی خپله ښځه ددی نه نه منع کوي چې جوماتونو ته لاړې شي نو د عبد الله بن عمر رضی الله عنهمایو ځوی وویل: چې مونږ به یې منع کوو عبدالله بن عمر وویل چې زه درته د رسول الله صلی الله علیه وسلّم حدیث بیانوم او ته دا خبره کوی. مجاهد وایئ چې عبدالله بن عمر خپل ځوی سره تر مرګه پورې خبرې ونه کړې"
همدارنګه بل روایت کښې راځي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

عن سالم بن عبد الله انه سمع رجلا من اهل الشام وهو يسئل عبد الله بن عمر عن التمتع بالعمرة الى الحج فقال عبد الله بن عمر هي حلال فقال الشامي ان اباك قد نهى عنها فقال عبد الله بن عمر: أرأيت ان كان ابي نهى عنها وصنعها رسول الله صلى الله عليه وسلم امر ابي يتبع ام امر رسول الله صلى الله عليه وسلم فقال الرجل بل امر رسول الله صلى الله عليه وسلم فقال لقد صنعها رسول الله صلى الله عليه وسلم. رواه الترمذی۔

د سالم بن عبد الله نه روایت دی هغه وائی چې ما د یوه شامي سړي نه واوریدل چې د عبد الله بن عمر څخه یې د حج په هرځوکې د عمرې پوښتنه کوله عبد الله بن عمر وویل چې دا کار حلال دی نو هغه شامي وویل چې ستا پلار (عمر) خو خلك ورځنه منع کول عبد الله بن عمر وویل: ته ما ته دا ووایه چې که زما پلار تري منعه کړي وی او رسول الله صلی الله علیه وسلم داکړی وی. نو زما پلار تابعداری به کیږي اوکه د رسول الله صلی الله علیه وسلم ؟۔

هغه سړي وویل بلکې د رسول الله صلی الله علیه وسلم د حکم تابعداری به کیږي نو هغه وویل چې رسول الله صلی الله علیه وسلم دا کار کړی دی۔

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو عبدالله بن عمر رضی الله عنهما د رسول الله صلی الله علیه وسلّم د حدیث په مقابل کښې د خپل پلار عمر رضی الله عنه خبره ونه منله ـ افسوس د هغه چا په حال چې د رسول الله صلّی الله علیه وسلّم د حدیثو په مقابل کښې د ښځو متلو نه، د پلار او نیکه خبرې، د امام او پیشوا خبرې او داسې نور بې دلیله خبرې او اقوال منی او احادیث پرېږدي ـ

همدارنګه بل روایت کښې راځي :

عن سعید بن جبیر

عن عبدالله بن مغفل انه کان جالساً الی جنبه ابن أخ له فخذف فنهاه وقال : ان رسول الله نهی عنها وقال «إنها لا تصید صیداً ولا تنکی عدواً وانها تکسر السن وتفقأ العین» قال: فعاد ابن اخیه یخذف فقال: أحدثك أن رسول الله صلی الله علیه وسلّم نهی عنها ثم عدت تخذف لا أکلمك ابداً» ـ رواه ابن ماجة ـ

سعید بن جبیر د عبدالله بن مغفل نه روایت کوي چې د هغه خواته د هغه وراره ناست ؤ نو یوه وړه کیڼکۍ (شګه) یې ګوزار کړه نو عبدالله بن مغفل منع کړو او ورته یې وویل چې رسول الله صلی الله علیه وسلّم له دی نه منع کړې او ویلی یې دي: چې دا د وړې کیڼکۍ ګوزار نه ښکار کوی او نه د ښمن

(c) ketabton.com: The Digital Library

منع کوي بلکې دا غاښ ما توي او ستر کـه را او باسي ،، سعیـد وايئ چې د عبدالله وراره بیا دا کوزاروته شروع کړل نو عبدالله ورته وویل چې زه تا ته حدیث وایم چې رسول الله صلی الله علیه وسلّم دا کار منع کړی دی او ته بیا کوزاروته کوی ؟. زه به تا سره هېڅکله خبرې ونه کړم.

همدارنګه بل روایت کېښې راځي :

عن زید بن اسلم .

عن ابن عمر قال دخلت علی النبی صلی الله علیه وسلم وعلی ازار یتقعقع فقال من هذا قلت عبد الله بن عمر قال ان کنت عبد الله فارفع ازارك فرفعت ازاری الی نصف الساقین فلم تزل ازرته حتی مات. رواه احمد .

زید بن اسلم د عبدالله بن عمر رضی الله عنه نه روایت کوی هغه وايئ چې زه رسول الله صلی الله علیه وسلّم با ندې ورننوتم او زما لونګ ؤ چې ښکته ځا ښکیده نو رسول الله صلی الله علیه وسلّم وویل چې دا څوك دی ؟. ما ورته وویل چې عبد الله بن عمر. هغه وفرمایل چې که ته د الله بنده یې نو لنګ (پرتوګ) دی اوچت کړه نو ما خپل پرتوګ د پنډیو نیما یئ پورې اوچت کړ. زید وايئ چې د عبدالله پرتوګ ترمرګه پورې اوچت ؤ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو صحابه کرام زمونږ د ملايانو او يا عوامو په شان نه وو چې کله ورته حديث ووېل شي نو هېڅ پروا پرې نه کوي بلکې ما وېل داسې خلک ليدلي چې ځانته د علم نسبت کوي او لويه دعوه لري خو کله چې ورته د دغه رنګ حديث ووېل شوی لکه عبدالله بن عمر ته چې ووېل شو نو هېڅ پروائي نه ده کړې بلکې استهزاء يې کړې ده وقد جربنا بذلك مراراً۔

د عبدالله بن عباس نه چا ديوې مسئلې په باره کښې پوښتنه وکړه نو عبدالله ورته په حديث جواب ورکړ هغه سړي ووېل چې عمر او ابوبکر داسې ويلي دي نو عبدالله بن عباس په غوسه شو او ورته وېل:

يوشك ان تنزل عليكم حجارة من السماء اقول قال رسول الله صلى الله عليه وسلم و تقولون قال عمر و ابوبكر۔

تفسير أضواء البيان ص ۵۱۶ ج - ۷ ۔

مجموع فتاوىٰ شيخ الاسلام ص ۲۱۵ ج - ۲۰ ۔

نږدې ده چې په تاسو د آسمان نه تيږې راووريږي زه وايم چې رسول الله صلى الله عليه وسلم داسې ويلي او تاسو وايئ چې عمر او ابوبکر داسې ويلي دي۔

نو صحابه وُ د حديث په مقابل کښې د عمر او ابوبکر

(c) ketabton.com: The Digital Library

رضی الله عنهما قول داسي بدګمانه چې ورته يې وويل آسمان نه به دربا ندې تيږې نازل شي ـ لوکه عبدالله بن عباس چېرته اوس ژوندې وای او زمونږ دا زمانه مقلدين يې ليدلې وای نو څه به يې ورته ويل چې دوی د هر پير فقير او امام خبره په حديث مخکښې کوي .

همدا رنګه په بل روايت کښې راځي :

عن ابن الحنظلية قال قال رسول الله صلی الله عليه وسلم نعم الرجل خريم الاسدی لولا طول جمته و اسبال إزاره فبلغ ذلك خريما فجعل يأخذ شفرة يقطع بها شعره الی اذنيه ورفع ازاره الی انصاف ساقيه .

رواه احمد .

ابن حنظليه نه روايت دی هغه وائي چې رسول الله صلی الله عليه وسلّم وفرمايل :

خريم اسدی ډېر ښه سړی دی خوکه د سر ويښتان يې ډېر اوږده نه وای او پرتوګ يې ډکيټکيو نه ښکته نه وای نو دا خبره خريم ته ورسيده نو هغه قيچي راواخيستله او ويښتانئې غوږونو نيما يې پورې غوڅ کړل او پرتوګ يې د پنډيو نيمائي پورې پورته کړه .

بل روايت کښې راځي :

(c) ketabton.com: The Digital Library

عن عمران بن حصين قال قال رسول الله صلّى الله عليه وسلّم الحياء خير كله او ان الحياء خير كله فقال بشير بن كعب انا لنجد في بعض الكتب او قال الحكمة ان منه سكينة ووقار لله عز وجل ومنه ضعفا فاعاد عمران الحديث و اعاد بشير مقالته حتى ذكر ذلك مرتين او ثلاثا فغضب عمران حتى احمرّ عيناه و قال أحدثك عن رسول الله صلى الله عليه وسلم و تعرض فيه لحديث الكتب ؟

رواه احمد

عمران بن حصين روايت دى هغه وائي چي رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي دى چي حيا ټول خير دى او يا بى شكه حيا ټول خير دى نو بشير بن كعب وويل مونږ په ځينو كتابونو او يا حكمت كښي ليدلي دي چي ځيني د حيا نه سكون او وقار دى الله تعالى لره او ځيني ضعف دى نو عمران بيا حديث و وايه او بشير بيا خپله خبره وكړه تر دى چي دا خبره ئي دوه يا دري ځل وكړه نو عمران دا سي په غصه شو چي سترګي ئي سري شوى او وئي ويل چي زه درته د رسول الله صلى الله عليه وسلم حديث بيا نوم او ته پكښي د كتابونو خبري كوى ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه ورسته

د هیچا اتباع په مسلمانانو لازمه نده

لکه چې مخکښې مو یادونه وکړه الله تعالی په خپلو بندګانو خپل اطاعت فرض کړیدی او بیایې د خپل رسول محمد صلی الله علیه وسلم اطاعت فرض کړیدی د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه وروسته د هیچا اطاعت په مونږ فرض ندی بلکې که د رسول الله صلی الله علیه وسلم په مقابل کښې چا د بل هرچا خبره ومنله نو هغه ګمراه شو او د امراؤ اطاعت هم د الله تعالی او د هغه د رسول صلی الله علیه وسلم د اطاعت لاندی دی او د الله په معصیت کښې د هغوی اطاعت نشته بلکې که د الله په معصیت یې امر کاوه بیا یې نه منل فرض دي په حدیث کښې راځي :

(c) ketabton.com: The Digital Library

عن عبد الله بن ثابت قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم والذي نفس محمد بيده لو اصبح فيكم موسىٰ ثم اتبعتموه وتركتموني لضللتم ... الحديث ، رواه احمد

"عبدالله بن ثابت نه روايت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي : قسم دی په هغه ذات چې د محمد نفس د هغه په لاس کښې دی که موسیٰ علیه السلام تاسې ته راغی او بیا مو د هغه تابعداري وکړه او زه مو پرېښودم نو ارو مرو به گمراه شئ" .

نو د موسی علیه السلام تابعداري سره لدی چې هغه پیغمبر ؤ لکن د رسول الله صلی الله علیه وسلم په مقابل کښې د هغه منل گمراهي ده نو افسوس د هغه مقلدینو په حال چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم صحیح حدیث ورته ورسیږي او بیا د مذهب تقلید کوي او هغه حدیث نه مني نو آیا دا به گمراه نوي بلکې دا تر ټولو لوی گمراه دی .

همدارنگه حدیث کښې راځي :

عن جابر بن عبد الله رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لا تسألوا أهل الكتاب عن شيء فإنهم لن يهدوكم وقد ضلوا فانكم إما أن تصدقوا بباطل او تكذبوا بحق فإنه لو كان موسى حيا بين اظهركم ما حل له إلا أن يتبعني . رواه احمد

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جابر بن عبد الله رضي الله عنه نه روايت دی هغه وائي چي رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي :

"د اهل کتابو نه د هیڅ شي پوښتنه مکوئ ځکه چي هغوی هیڅکله تاسو ته سمه لاره نشي ښودلی او هغوی گمراه شوي دي ځکه چي یا به تاسو د باطل تصدیق وکړئ او یا به د حق تکذیب وکړئ . او که موسی علیه السلام ژوندی وای ستاسو مینځ کښي نو هغه ته بل څه روا نه وو غیر له دی چي زما تابعداري وکړی ."

او بل روایت کښي راځي چي رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دی:

"والذی نفس محمد بیده لو بدالکم موسی فاتبعتموه وترکتموني لضللتم عن سواء السبیل ولو کان حیاً وادرك نبوتی لا تبعنی " رواه الدارمی من حدیث جابر

" قسم دی په هغه ذات چي د محمد نفس د هغه په لاس کښي دی که موسی علیه السلام تاسو ته راښکاره شی او د هغه تابعداری مو وکړه او زه مو پریښودم نو د سمي لاري نه به بي لاري شئ او که موسی علیه السلام ژوندی وای او زما نبوت یي میندلای وای نو اړ و مرو به یي زما تابعداری کړې؛

نو موسیٰ علیه السلام چي پیغمبر وُ که ژوندی وای هغه ته به د رسول الله صلی الله علیه وسلم د بعثت څخه وروسته د دیل چا اطاعت روا نه وُ نو بل چا ته به څرنګ روا شي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تقلید رد

د اتباع الرسول په هکله د پر زیات خبرو د دی محکبنی

تول نصوص چې د اتباع په هکله ذکر شو د تقلید رد هم

پکښې وشو لکه د زیات وضاحت او تائید لپاره به زه د

لوستونکو لپاره د تقلید لغوی او اصطلاحی معنی وکړم او

بیا به د نصوصو په رڼا کی او د علماؤ د اقوالو په تائید د تقلید

رد وړاندی کرم ، که څه هم مونږ ه الله تعالی په قرآنی

نصوصو او نبوی احادیثو سره د بل هر قسم استدلال څخه

مستغنی کړی یو ، خو بیا هم او بیا هم د دې لپاره به د علماؤ

اقوال ذکر کړو چې ځینو ناخبرو لوستونکو ته دا ښکاره

شي چې دا مسأله زمونږ د ځانګړی رأی او فکر نتیجه نده بلکې

ټول حق پرست محققین علماء زمونږ د دې کاروان ملګری

دي او د تقلید رد له دې کبله ضروري ګڼم چې د تقلید په

سبب په اسلامي امت کښی لوی تفرق او زیاتې شخړی

او اختلافات را مینځته شو یدي تر دې چې خلك د قرآن او

(c) ketabton.com: The Digital Library

نبوي احاديثو څخه ډېر ليري شويدي دا ئمه کرا مو په هکله دومره غلو او زياتې شروع شويدي چې د هغوی اقوال بلکې د هغوی څخه لاندې د نورو زياتو خلکو اقوال د قرآن او حديث په ځای استعمالېږي او داسې استدال پرې نيول کېږي چې تر به وائ د غه اقوال اسماني وحی ده عام خلک د دين سره دومره نا آشنا شويدی چې د يوه متل او قرآن ترمنځ يا د يوه شعر او حديث تر منځ يا د فقهاؤ د اقوالو او نصوصو ترمنځ هيڅ تميز نشته بلکې که چيرته يو چا ته په ديني مسئله کښې يو قرآني ايت يا نبوی حديث بيان شي نو هغه به سمدستي د دې په مقابله کښې د يوه عالم قول يا د عبدالرحمن بابا يو شعر پېش کړی . عوام خو لا څه چې ډېر علماء مونږ داسې ليدلي دي چې کله ورته يو حديث وويل شي نو هغه په ډېر غضب سره د حديث د نه منلو لپاره د خلکو اراء او اقوال وړاندې کړي نو مونږ حيران يو چې دوی پدې نه پوهېږي چې د نص په مقابله کښې نور څه دليل نشي کېدای او که سره د پوهې داسې کوي :

فإن كنت لاتدري فتلك مصيبة
وإن كنت تدري فالمصيبة أعظم

که نه پوهېږی او داسې کوی نو دا هم يو مصيبت دی او که پوهېږی او سره د پوهې داسې کوي نو بيا خو د ېر لوی مصيبت دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تقلید لغوي معنی :

تقلید د تفعیل د باب څخه مصدر دی او د «قلادة» د مادې څخه اخیستل شوی دی ، قلادة هغه غاړکۍ او غړوندۍ ته ویل کیږي چې د څناورو او چارپایانو په غاړه کښې اچول کیږي نو تقلید په لغت کښې غړوندي په غاړه کښې اچولو ته وائی لکه د حدیثو په کتابونو کښې «باب تقلید الغنم» یا «تقلید الإبل» راځي یعني د حج په مناسکو کښې هغه د هدیې څاروي په غاړه کښې غاړکۍ اچول او غړوندی اچول .

دتقلید اصطلاحی معنی :

تقلید په اصطلاح کښې د یو چا خبره بې دلیله منلو ته وائی ، لکه چې امام ابن القیم د تقلید اصطلاحی معنی داسې را نقلوي

« التقلید معناه فی الشرع الرجوع إلی قول لا حجة لقائله علیه وذلك ممنوع منه فی الشریعة والإتباع ما ثبت علیه حجة » . اعلام الموقعین ص ۱۷۸ ج ۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تقليد معنیٰ په اصطلاح کښې دا دہ چې يو داسې قول اوخبرې ته رجوع کول دي چې د هغه ويونکی ته پری دليل وی او دا په شريعت کښې منع دی او اتباع دی ته وائي چې دليل پری ثابت وی» ملا علی قاری حنفی په خپل کتاب شرح قصيدۃ امالی ص۳٤ طبع دهلی کښې ليکی.

«والتقليد قبول قول الغير بلا دليل فکانه لقبوله جعله قلادة فی عنقه»

«تقليد د بل چاخبرہ منل دی بی دليله، نو دا د دی د قبول له کبله داسې شو لکه چه دا خبرہ يې يوہ غاړه کی او غړوندې کړه او په خپله غاړه کښې يې واچاوه»

همدارنګه مسلم الثبوت کښې راځی:

«التقليد العمل بقول الغير من غير حجة»

«تقليد د بل چا په خبرہ بې دليله عمل کول دی»

مختصر ابن حاجب د تقليد معنیٰ داسې کوی:

«التقليد العمل بقول غيرك من غير حجة - مختصر ابن حاجب ص۲۳۱

تقليد دی ته وائي چې ته د بل چا په خبرہ بې دليله عمل وکړې.

همدارنګه.

تقليد ته علم نه ويل کېږي اومقلد ته عالم نه ويل کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه چي امام ابن قیم رحمه الله د علماؤ څخه دا قول را نقلوي :

« أجمع الناس علی أن المقلد لیس معدودا من اهل العلم وأن العلم معرفة الحق بدلیله » . اعلام الموقعین ص۷ ج-۱

« خلکو پدې اجماع کړیده چې مقلد په علماؤ کښې نه شمېرل کېږي العلم د حق معرفت دی په خپل دلیل باندی » .

په قرآن کریم کښې داسې آیتونه ډېر زیات دي چې علماء په هغې باندې د تقلید په رد کښې استدلال کوي ،

الله تعالی فرمائي : اتخذوا احبارهم ورهبانهم اربابا من دون الله ...... الآیة « (التوبه -۳۱-)

ګڼوی (مشرکانو) خپل علماء او پیران په ربوبیت نیولی دالله نه سوا « .

دغه آیت چې کله عدی بن حاتم د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه واورېده نو ددې په تفسیر کښې ئې د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه پوښتنه وکړه چې مونږ خو ئې عبادت نه دی کړی نو رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته وفرمایل :

« ألیس یحرمون ما احل الله فتحرمونه ویحلون ما حرم الله فتحلونه »

ایا داسې نه وو چې هغوی به هغه څه حرام کړل چې الله حلال کړي وو نو تاسو به حرام ګڼل او هغوي به هغه څه حلال

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړل چې الله حرام کړي وُ نو تاسو به حلال کړل ؟.

عدي بن حاتم وویل چې همدا سې وه نو رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته وویل:

«فتلك عبادتهم». «همدا د هغوی عبادت وُ».

رواه احمد والترمذی.

نو د دی نه معلومه شوه چې یهودو او نصاراؤ د خپلو علماؤ بې دلیله تقلید کړی وُ او همدغه تقلید شرك دی او کوم مقلد چې د چا تقلید کوی هغه یې په ربوبیت ونیوه.

او الله تعالی فرمائي:

وَكَذٰلِكَ مَآ اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِيْ قَرْيَةٍ مِّنْ نَّذِيْرٍ اِلَّا قَالَ مُتْرَفُوْهَآ اِنَّا وَجَدْنَآ اٰبَآءَنَا عَلٰٓى اُمَّةٍ وَّاِنَّا عَلٰٓى اٰثٰرِهِمْ مُّقْتَدُوْنَ۝» سورة زخرف ۲۳-

«او همدا رنګه مونږ تا نه مخکښې په هیڅ یوه کلی کښې ویره ونکی ندی لیږلي مګر هغو عیاشو خلکو ویل چې مونږ خپل پلاران په یوه دین موندلی دی او مونږ د هغو د قدمونو پسې اقتدا کوو» او د پلارانو تابعداری یې بې دلیله د وحی په مقابل کښې کوله.

او الله تعالی فرمائي:

اِذْ تَبَرَّاَ الَّذِيْنَ اتُّبِعُوْا مِنَ الَّذِيْنَ اتَّبَعُوْا وَرَاَوُا الْعَذَابَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ . وَقَالَ الَّذِيْنَ اتَّبَعُوْا لَوْ اَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَتَبَرَّاَ مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّؤُا مِنَّا كَذٰلِكَ يُرِيْهِمُ اللّٰهُ اَعْمَالَهُمْ حَسَرَاتٍ عَلَيْهِمْ وَمَا هُمْ بِخَارِجِيْنَ مِنَ النَّارِ»

سورة البقرة ١٦٦- ١٦٧-

کله چې بیزار شي هغه کسان چې تابعداري يې شوې ده د هغو کسانو نه چې د دوی تابعداري يې کړېده او عذاب وګوري او ټولې وسيلې پرې ختمې شي. او هغه کسان به ووايي چې د نورو تابعداري يې کړېده کاش چې مونږ بيرته دنيا ته واپس شوی وای نو ددوی (مشرانو) څخه به داسې بیزار شو لکه چې مونږ نه بیزار شوی دی همدارنګه الله دوی ته خپل عملونه وربنايي چې په دوی باندې به افسوس وی او دوی به دا ور څخه نه وځي».

او الله تعالی فرمايي:

«وَاِذَا قِيْلَ لَهُمْ تَعَالَوْا اِلٰى مَا اَنْزَلَ اللّٰهُ وَاِلَى الرَّسُوْلِ قَالُوْا حَسْبُنَا مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَائَنَا اَوَلَوْ كَانَ آبَاؤُهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُوْنَ»

سورة المائدة – ١٠٤-

او کله چې دوی ته وويل شي چې را شئ هغه کتاب ته چې الله رالېږلی او رسول ته نو وايي چې مونږ ته هغه څه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بس دي چې خپل پلاران موږي موندلي دي. اګر که د دوی پلاران په هیڅ شي نه پوهیږي او نه په هدایت دي»

او الله تعالی فرمایي:

وَقَالُوا رَبَّنَا إِنَّا أَطَعْنَا سَادَتَنَا وَكُبَرَاءَنَا فَأَضَلُّونَا السَّبِيلَا»

سورة الاحزاب ۶۷

او وبه وایي چې ای ربه موږ د خپلو سردارانو او لویانو منلي وُ نوموږ ئې له سمه لاره ورکه کړیوه»

علامه شنقیطي د دی ایت لاندې لیکي:

ومثل هذا في القرآن كثير من ذم تقليد الآباء والرؤساء وقد احتج العلماء بهذه الأيات في ابطال التقليد ولم يمنعهم كفر اولئك من الاحتجاج بها لأن التشبيه لم يقع من جهة كفر احدهما وإيمان الآخر وإنما وقع التشبيه بين التقليدين بغير حجة للمقلد كما لو قلد رجل فكفر وقلد آخر فأذنب وقلد آخر في مسألة دنياه فأخطأ وجهها كان كل واحد ملوماً على التقليد بغير حجة.

تفسير اضواء البيان ص ۴۹۱ ج ۱

پدې دول د پلرونو او مشرانو د تقلید بدي په قرآن کریم کښې ډېره زیاته ده.

د تقلید په باطلولو علماؤ پدې آیتونو دلیل نیولی دی او

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغه مخکنیو کفر علماء پدی ایتونو دلیل نیولو څخه ندی منعه کړي ځکه چې تشبیه پدی کښی نده چې یو کافر او بل مسلمان دی بلکې تشبیه د هغه مقلدینو په منع کښی واقع شویده چې د خپل مشر بی دلیله منل کوي ، او دا داسی ده لکه یو سړی تقلید وکړي نو کافر شي بل تقلید وکړي گناهکار شی او بل د دنیا په کار کښی تقلید وکړي نو هغه د صحیح طریقې څخه خطا شی نو دا هر یو په بی دلیله تقلید باندی ملامت دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقلید کله شروع شو

رسول الله صلی الله علیه وسلم چې کوم پېړۍ ته خیر القرون ویلي دي یعنې په اولنیو درې پېړیو کښې تقلید هیڅ وجود نه لاره بلکې دیني مسائل به د قرآن او احادیثو څخه زده کېدل او په هغې به عمل کېده د کوم عالم څخه به چې چا د کومې مسئلې په هکله پوښتنه وکړه نو هغه به د کتاب الله او سنة الرسول (قرآن او حدیث) په استدلال جواب ورکاوه او د خلکو رأیو پسې تلل نه وُ.

محدث دهلوي شاه ولی الله رح وائي:

اعلم ان الناس کانوا قبل المائة الرابعة غیر مجتمعین علی التقلید الخالص لمذهب واحد بعینه

حجة الله البالغة ص ۳۲۱

"پوه شه چې د څلورمې صدۍ نه مخکښې خلک د یوه خاص مذهب په تقلید باندې نه وو را ټول شوي."

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدا رنگه شاه ولی الله په خپله رساله الانصاف ص۶۹ کښي ليکي :

اعلم أن الناس في المائة الأولى والثانية غير مجتمعين على التقليد لمذهب واحد بعينه .

يوه شه چي په اوله او دوهمه هجري پېړۍ کښي خلک ديوه شخص په تقليد را ټول نه وو .

شيخ خجندي وائي :

فالسلف لا يعرفون ذلك وكانوا لا يقلدون إلا صاحب الشرع صلى الله عليه وسلم وقد صح اجماع الصحابة و التابعين وتابعيهم باحسان من السلف الصالحين على المنع من ان يقصد انسان إلى قول بعينه فمن اخذ بجميع اقوال أبي حنيفة اوجميع أقوال مالك او اقوال الشافعي اوجميع أقوال أحمد اوغيرهم ولم يعتمد على ماجاء في الكتاب والسنة فقد خالف اجماع الامة كلها واتبع غير سبيل المؤمنين .   هدية السلطان ص۱۲

سلف صالحين دا تقليد نه پېژني او د صاحب الشرع يعني رسول الله صلى الله عليه وسلم څخه غير د بل چا تقليد يې نه کاوه او د سلف صالحينو يعني صحابه وو تابعينو او تبع تابعينو اجماع صحيح ثابته ده چي هغوی دا کار منع کاوه چي يو انسان يو احئ ديوه شخص قول

(c) ketabton.com: The Digital Library

پسې روان وي نو چا چې د ابو حنیفه ټول اقوال واخیستل یا یې د مالک ټول اقوال واخیستل یا یې د شافعي ټول اقوال واخیستل، یا یې د احمد ټول اقوال واخیستل او یا یې د بل چا ټول اقوال واخیستل او په هغو احکامو یې اعتماد ونه کړ چې په کتاب او سنت (قرآن او حدیثو) کښې راغلي دي - نو د غه شخص د ټول امت د اجماع څخه مخالفت وکړ او د مؤمنانو نه پرته د بلې لارې تابعداري یې وکړه۔

علامه خجندي لیکي:

وهذه المذاهب أمور مبتدعة حدثت بعد القرون الثلاثة۔

هدیة السلطان ص۱

او دا مذاهب د بدعت کارونه دي چې د درې صدیو (پیړیو) څخه وروسته پیدا شوي دي۔

امام ابن قیم رحمه الله د تقلید او مقلدینو په هکله داسې وایي:

وانما حدثت هذه البدعة في القرن الرابع المذموم على لسان رسول الله صلى الله عليه وسلم، فالمقلدون لمتبوعيهم في جميع ما قالوه يبيحون به الفروج والدماء والاموال ويحرمونها ولا يدرون اذلك صواب ام خطأ على خطر عظيم ولهم بين يدى الله موقف شديد يعلم فيه من قال على الله ما لا

(c) ketabton.com: The Digital Library

يعلم انه لم يكن على شئ .

اعلام الموقعين ص۱۸۹ ج ۲

دا د تقليد بدعت څلورمې صدۍ چې رسول الله صلى الله عليه وسلّم ورته بد ه ويل ، د دې څخه وروسته پيدا شوې نومقلدين دخپلو مشرانو په ټولو اقوالو زنجونه (د ښځو عورتونه) او وينې او مالونه رواکوې ، او ناروا کوې او پدې نه پوهيږي چې دا خبره صحيح ده او که خطا ده . او دوی په دې کارونو سره په يو لوی خطر کښې واقع شوی دی . او دوی لپاره د الله په مخ کښې ډير سخت مقام دی چې په الله هغه څه ويل چې پرې نه پوهيږده بيا به په دې پوه شي چې مونږ په هيڅ دليل نه وُ» .

علامه شنقيطی په خپل تفسير اضواء البيان کښې ليکی :

فتقليد العالم المعين من بدع القرن الرابع ومن يدعى خلاف ذلك فليعين لنا رجلاً واحداً من القرون الثلاثة الاول التزم مذهب رجل واحد معين ولن يستطيع ذلك أبدا لأنه لم يقع البتة» .

تفسير اضواء البيان ص۴۸۸-۴۸۹ ج ۷

ديوه معلوم او ټاکلی عالم تقليد کول د څلورم قرن

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بدعاتو څخه دی او که څوك د دی خلاف دعوه لری نو موږ ته دی د دری اولنیو هجری پیړیو نه یو سړی را په ګوته کړی چی هغه دیوه ټاکلی سړی د مذهب تقلید په ځان لازم کړی وی، او دا کار هیڅکله نه شي کولی ځکه چي داسي هیڅ شوی نه دی »۔

همدارنګه نور ډېر زیات علماء لیکی چي تقلید یو بدعت دی چي د خیرالقرون څخه وروسته پیدا شوی دی نو زه د هغه مقلدینو څخه پوښتنه کوم چي هغوی دین په څلورو مذهبونو کښي محصور او محدود کښي او دیوه تابعداری اسلام کښي بلکي د اوسنی زمانی ځینو مقلدینو دا هم لیکلي دی چي « بی مذهبه ډله مسلمانان کېدای نشي » نو زه ورته وایم چي د دغه مذهبونو د پیدا کېدو نه مخکښي او د رسول الله صلی الله علیه وسلم د وفات نه وروسته خلك د چا په مذهب وو؟ آیا هغوی مسلمانان وو او که نه صحابه کرام، تابعین او تبع تابعین د چا په مذهب وو آیا هغوی مسلمانان وو او که نه؟ آیا هغه امام چي ته یي تقلید کوی هغه د چا په مذهب وو؟ د هغه پلار د چا په مذهب وو ایا ستا امام او د هغه پلار مسلمانان وو او که نه؟ که د دی ټولو سوالونو ځواب دا وی چي د غه خلك

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول مسلمانان ؤ ته بیا تا دغه فتوی په کوم دلیل اوکوم جرأت سره په دغه ټولو محکنیو او وروستنیو خلکو ولګوله ایا د الله نه نه ویریږي ؟ آیا په قبر کښي به تا څخه داپوښتنه کېږي چي ته دچا په مذهب وې ایا د قیامت په ورځ به تا څخه داپوښتنه کېږي چي تا ولی د فلانی امام خبره نه وه منلی ؟ اوکه تا څخه به داپوښتنه کېږي چي آیا تا د الله تعالیٰ او د هغه د رسول صلی الله علیه وسلم خبره منلی وه اوکه نه ؟- ضرور به داسې یوه ورځ راځي چي ته اوستا په څېر نور ډیر ړانده مقلدین به د الله په مخ کښي ولاړ وی او الله تعالیٰ به در ته وایي چي په کوم دلیل دی حلال اوحرام جوړ کړی ؤ ؟ په کوم دلیل دی دیوه غیر معصوم خبره منلي وه ؟. او په کوم دلیل دی دغه غیر معصوم د ربوبیت او رسالت درجي ته رسولای ؤ ؟ ولی دی زما د رالیږل شوی رسول خبره نه وه منلی ؟ ایا ما تا ته نه ؤ ویلی چي : مَا اٰتَاکُمُ الرَّسُوْلُ فَخُذُوْهُ وَمَا نَهَاکُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوْا » آیا ما تا سو ته نه ؤ ویلی چي « لَقَدْ کَانَ لَکُمْ فِيْ رَسُوْلِ اللهِ اسوة حسنة » .

نو راشه ای مقلده اوس دی وخت دی الله څخه دخپلو تیرو اعمالو مغفرت وغواړه اوپه اخلاص سره توبه وباسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

او یواځې د الله تعالی کتاب او د هغه د رالیږلی شوی اخری رسول محمد صلی الله علیه وسلم د احادیثو پیروي وکړه او د فلان او فلان خبري پریږده د هغه ورځې څخه څخه ګڼې د ځان د خلاصون په فکر کښې شه چې هلته به بیا نه دنیا ته راتلل وي او نه به بیا پښېمانی څه فائده لري.

امام ابن قیم الجوزیة په خپل کتاب اعلام الموقعین کښې د څلورمې صدۍ په هکله داسې وائي:

«وكان دين الله سبحانه و تعالىٰ أجل في صدورهم و اعظم في نفوسهم من ان يقدموا عليه رأياً او معقولاً او تقليداً او قياساً».

اعلام الموقعین ص۶ ج-۱

د هغو په سینو کښې د الله تعالیٰ د دین ډیر لوړ مقام ؤ او د هغوی په زړونو کښې د دې ډیر لوی ؤ چې په دې دین باندې رایه، عقلي امور، تقلید او یا قیاس مخکښې کړي.

نو د دې نه معلومه شوه چې ترڅلورمې صدۍ پورې تقلید نه ؤ بلکه امام ابن قیم دڅلورمې صدۍ د علماؤ د اتباعو د اولنی پړاؤ په هکله هم داسې وائي:

«زاهدين في التعصب للرجال واقفين مع الحجة والاستدلال

(c) ketabton.com: The Digital Library

يسيرون مع الحق أين سارت ركائبه» اعلام الموقعين ص ج-۱

« هغوی د سرو لپاره د مذهبي تعصب څخه ځان ساته او د حجت او دليل سره ولاړ ؤ د حق سره يې چې هرخوا ته روانې وی هغوی به هماغه لور ته تلل»

يعنى دا به يې نه ويل چې زما امام او مقتدا داسې ويلي دی نو زه به همدا منم او د بل چا به نه منم اګر چې د بل چا خبره د حجت او دليل په اساس حق وی بلکه هر چا به چې ورته حق وويل هغه به يې منل داسې نه ؤ لکه زمونږ د زمانې مقلدين چې حق ورته څرګند شي او خپله پرې هم اعتراف وکړی لکن مذهبي تعصب پرې دومره غالب وی چې هغه حقه خبره نه مني او هغه د مذهب خبره يې ټينګه کړی وی. د مثال په توګه به زه تاسو ته د حنفي مذهب د يوه متعصب مقلد خبره را نقل کړم:

محمود حسن بن ذوالفقار علي الديوبندي په ترمذی باندې تقرير ليکلی دی په هغه کښې يوه مسئله دا ده چې: عبد الله بن عمر وائي رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي دي:

« البيعان با لخيار مالم يتفرقا » رواه البخاری ومسلم وابو داؤد والترمذي واللفظ له.

(c) ketabton.com: The Digital Library

« اخیستونکی او خرڅونکی تر هغه پورې خیار لري چې تر څو جلا شوي نه وي».

پدې کښې اختلاف دی امام احمد، امام شافعي او عام محدثين وائي چې د دی تفرق څخه مراد تفرق بالأبدان دی یعني بايع او مشتري تر هغه پورې اختيار لري تر څو چې د هغه ځای څخه تللی نه وي. او ابوحنيفة وائي د دې تفرق څخه مراد تفرق بالكلام دی یعنی کله چې بايع وويل چې ما په تا خرڅ کړی او مشتری وویل چې ما أخيستی نو بیا اختيار نه لري.

د دې حديث راوی عبدالله بن عمر رضی الله عنهما د عمل څخه د محدثينو د مذهب تائيد کېږي ځکه چې هغه به کله څه شی واخيست او يا به يې خرڅ کړ نو هغه ځای څخه به روان شو د دی لپاره چې بيع واجب شی لکه دا عمل يې امام ترمذی په $\frac{ص ٢٣٦}{ج - ١}$ کښې ذکر کړی دی. همدا رنګه نور ډېر زيات احاديث په دی دلالت کوی چې مراد د تفرق څخه تفرق با لأبدان دی. او عجيبه خبره خو دا ده چې د احنافو دا مذهب دی چې راوی کله د روايت څخه خلاف وکړی نو د هغه راوی به عمل أخيستل کېږي. او راوی چې د کوم حديث روايت کړی دی هغه به پرېښودل کېږی

(c) ketabton.com: The Digital Library

او دا أصل هم غلط دی ځکه چې مونږ د رسول الله صلی الله علیه وسلّم په إتباع مأمور یو نه د بل چا په اتباع.

او د هدی فاسد اصل په اساس احنافو د ډیرو زیاتو احادیثو خلاف کړی دی چې د هغې ذکر اوس د بحث څخه مونږ لیری کوی.

لکن د دی سره سره هم پدې ځای کښې احنافو د مذکور حدیث او د عبد الله بن عمر رضی الله عنهما د عمل خلاف کړی دی. نو محمود حسن دیوبندی پدې حدیث باندې د ډیر بحث نه وروسته داسې لیکی:

«فالحاصل إن مسئلة الخيار من مهمات المسائل و خالف أبوحنيفة فيه الجمهور وكثيراً من الناس من المتقدمين والمتأخرين صنفوا رسائل فی ترديد مذهبه فی هذه المسئلة ورجح مولانا شاه ولی الله المحدث دهلوی قدس سره فی رسائل مذهب الشافعی من جهة الأحاديث والنصوص وكذلك قال شيخنا مد ظله يترجح مذهبه وقال: الحق والإنصاف ان الترجيح للشافعی فی هذه المسألة ونحن مقلدون يجب علينا تقليد امامنا إبی حنيفة». تقرير الترمذی ـ لمحمود حسن الديوبندی ص٣٥ ط٣٦ «حاصل دا دی چې د خیار مسئله د ډیرو مهمو مسائلو څخه ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ابوحنيفة پدی کښي د جمهورو علماؤ او د مځکنيو او ورووستنيو ډېرو خلکو خلاف کړی او پدی مسئله کښي مځکنيو او وروستنيو ډېرو علماؤ د ابوحنيفة د مذهب په خلاف او ترديد کښي ډېری رسالی ليکلی دی. او محدث دهلوی شاه ولی الله هم پخپلو رسالو کښي د احاديثو او نصوصو له أمله د شافعي مذهب ته ترجيح ورکړي. او همدارنګه زموږ استاذ هم ويلی دی چي د شافعي مذهب صحيح دی او ويلی يې دی چي حق او انصاف دا دی چي پدی مسئله کښي ترجيح د شافعي طرفته ده. لکن موږ مقلدين يو او موږ باندي د خپل امام تقليد واجب دی.»

نو دا څومره د افسوس خبره ده چي يو سړی

احاديث او نصوص، حق او انصاف پرېږدی

او د مذهب پسی ځي که دا رنګه تقليد شرك نه وی نو اخر شرك

به څه وی.

او د دی تقليد د مرض سبب او علت دا دی چي د قرآن او حديثو څخه د دغه علماؤ خلك ليری کړی دی د فقهاؤ اقوال او د يونان فلسفی يې دين ګڼلی او قرآن او حديث يې شاته غورځولی نو ځکه ځيني علماؤ ته يو حق پرست عالم دا سي وائي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ا يـا علماء الهند طال بقاءكم
و زال بفضل الله عنكم بـلاءكم
رجوتم بعلم العقل فوز سعادة
وأخشى عليكم ان يخيب رجاكم
فلافى تصانيف الاثير هدا ية
ولا فى اسارات ابن سينا شفاءكم
ولا طلعت شمس الهدى من مطالع
فأوراقها ديجوركم لا ضياءكم
ولا كان شرح الصدر للصدر شارحا
بل ازداد منه فى الصدور صداءكم
وبازغة لاضوء فيها اذا بدت
واظلم منها كالليالى ذكاءكم
وسلمكم مما يفيد تسفلا
ليس به نحو العلى ارتقاءكم
فما علمكم يوم المعاد بنافع
فيا ويلتى ما ذا يكون جزاءكم
أخذتم علوم الكفر شرعاً كأنما
فلاسفة اليونان هم انبياءكم

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرضتم فزدتم علة فوق علة
تداووا بعلم الشرع فهو دواءكم
صحاح حديث المصطفیٰ وحسانه
شفاء عجيب فليزل منه داءكم

ترجمه:

ای د هند علماوُ د ډېر وخته پورې ژوندی اوسئ او د الله په فضل دی تاسو ته ستاسو بيماری ليری شي د عقل په علم باندې د اخرت د نيک بختی امید لرئ، او ويرېږم چې ستاسو دا امید به برباد شی، نه د اثير په تصانيفو کښې هدايت شته، او نه د ابن سينا په بنديخانو کښې، د هدايت لمر د مطالعو څخه نه دی ختلی، د دی کتابونو پاڼې تالپاره سو تيارې دی او رڼا نده، د صدر شرحی کښې د سينی پراخی نشته، بلکې ستاسو سينو کښې له دی نوره هم درد زيات شو، کله چې دا کتابونه د شمس بازغه بنکاره شي نو هيڅ رڼا پکښې نه وی، او د دی نه هم د شپې غوندی ستاسو ذکاء زيا ته تياره ده، او سُلم کتاب لوړه هم را ښکته کول کوی، او پوره خواته تاسو نشی پورته کولای، نو د قيامت په ورځ دا ستاسو علم تاسو ته هيڅ

(c) ketabton.com: The Digital Library

فائده نه رسوی، نو هاى أفسوس چې ستاسو بر څه جزاء وی، تاسو د کفر علومو نه شرعه جوړه کړی ده، داسې ښکاری نکه چې دیونان فلاسفه ستاسو أنبیاء وی".

تاسو ناجوړه شوی یاست او مرضونو ډیر شوی دی، نو د شرعی په علم دواء وکړی چې دا ستاسو دارو دی د رسول الله صلی الله علیه وسلّم صحیح او یا حسن احادیث یوه عجیبه شفا ده نو په هغې دی ستاسو مرض لیری شی.

څه عجیبه دارو یې روحی بیمارانو ته وښودل نو راځئ ای د شرك، تقلید او بدعت بیمارانو په قرآن او حدیثو باندې د خپلو روحی امراضو دارو وکړئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تقليد رد د سلف صالحينو، څلورو امامانو

او نورو د امت د علماؤ د اقوالو په تأييد

ټولو سلف صالحينو، څلورو مشهورو امامانو او د اسلامی امت نامتو علماؤ د تقليد رد کړی دی چې د هغوی ځينې اقوال به د نمونې په شکل زه لوستونکو ته را نقل کړم.

په يوه روايت کښې راځي:

عن ابن عباس قال ليس منا أحد الا يؤخذ من قوله ويدع غير النبی صلی الله عليه وسلم. رواه احمد

د عبد الله بن عباس رضی الله عنه نه روايت دی هغه وائي چې زموږ نه هيڅ يو کس نشته مګر د هغه ځينې خبره به اخيستل کيږی او ځينې به پرې منوول کيږی غير د نبی کريم صلی الله عليه وسلم څخه».

همدارنګه

عبد الله بن مسعود رضی الله عنه وائي:

لا يقلدن أحدكم دينه رجلاً ان آمن آمن وان كفر كفر فإنه لا أسوة فی الشر» اعلام الموقعين ص١٧٦ ج٢ تفسير اضواء البيان ص٤٩٤ ج٧

ستاسو يو کس دی په دين کښې د يوه سړی څخه تقليد

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه کوی چې که هغه ایمان راوړي نو دا هم ایمان راوړي او که هغه کافر شو دا هم کافر کیږي ځکه چې په شرکي تابعداري نښته ».

شیخ الاسلام ابن تیمیة وائي:

وهؤلاء الأئمة الاربعة رضي الله عنهم قد نهوا الناس عن تقليدهم في كل مايقولونه

مجموع فتاوی ص۲۱۱ ج۲۰ - دغه څلور امامان دي چې خلک یې ددوی په هره خبره کښې د تقلید څخه منع کړي دي ».

امام ابن قیم وائي :-

وقد نهى الائمة الاربعة عن تقليدهم و ذموا من أخذ اقوالهم بغير حجة » اعلام الموقعين ص۱۸۱ ج-۲ .

څلورو امامانو (ابوحنيفة، مالك ، شافعي او احمد) د خپل تقلید څخه خلك منع کړي دي او چا چې د هغوی اقوال بې دلیله واخیستل هغه ته امامانو بد ویلي دي ».

علامه شنقیطي وائي :

اعلم أن الائمة الاربعة رحمهم الله متفقون على منع تقليدهم التقليد الاعمى الذى يتعصب له من يدعون انهم اتباعهم ولو كانوا أتباعهم حقاً لما خالفوهم في تقليد هم الذى منعوا منه و نهوا عنه »

تفسير اضواء البيان ص۵۳۹ ج-۷ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

«پوه شه چې څلور امامان رحمهم الله د هغوی د تقلید په منع متفق دي داسې رنګه تقلید چې ځینې هغه متعصبین خلك يې کوي او دا دعوه لري چې مونږ د دی امامانو تابعدار يو، نو که دوی د هغه امامانو په حقه تابعدار وای دوی به د هغوی داسې خلاف نه وُکړی چې هغوی تقلید منع کړی دی او دوی يې تقلید کوی».

امام ابو حنیفه وائي:

لا ینبغی لمن لم یعرف دلیلی ان یفتی بکلامی»

حجة الله البالغة ص۲۴۱.

«چا ته دا مناسب ندي چې زما دلیل يې نه وی پیژندلی او زما په خبره فتوی ورکړی».

نو اوسنی حنفیان دامامام ابو حنیفه د دی قول نه مخالف دی ځکه چې د هغه دلائل ورته په ډیرو ځایو کښې معلوم نه وی او د هغهٔ په مذهب فتوی ورکوی.

امام ابو حنیفه وائي:

اذا قلت قولاً وکتاب الله یخالفه فاترکوا قولی لکتاب الله.

کله چې ما څه خبره وکړه او د الله د کتاب نه مخالفه وه نو زما خبره د الله کتاب لپاره پرېږدی».

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا ورته وویل که د رسول الله صلی الله علیه وسلّم قول یې مخالف وي؟

هغه وویل:

«اترکوا قولی لخبرالرسول صلّی الله علیه وسلّم.

« زما خبره د رسول الله صلّی الله علیه وسلم د حدیث لپاره هم پرېږدئ»

چا ورته وویل: که د صحابه وو قول یې مخالف وي.

هغه وویل:

ص١٩
«اترکوا قولی لقول الصحابة». فتح المجید ص ٤ هدیة السلطان

زما قول د صحابه وو قول لپاره هم پرېږدئ»

او د هغه حنفیانو په حال زیات افسوس دی چې صحیح حدیث ورته ورسېږي خو بیا هم د امام ابوحنیفه خبره نه پرېږدي هغه ورته وائي چې ماپرېږده او دوی وائي چې نه مونږ به تا نه پرېږدو.

امام ابوحنیفه وائي:

«إیاکم والقول فی دین الله تعالیٰ بالرأی وعلیکم باتباع السنة فمن خرج عنها ضل»

المیزان الکبریٰ للشعرانی ص ٥٨ ج ١

«تاسو ځان وساتئ د الله تعالیٰ په دین کښې د رأیې نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

او تا سو هر و مرو د سنتو اتباع وکړئ او څوک چې د سنتو څخه ووت گمراه شو.

امام مالک رح وائي:

«ما منا الا راد و مردود علیه الا صاحب هذا القبر صلی الله علیه وسلم». فتح المجید ص۱۷۸

«زمونږ نه هیڅ یو کس نشته مگر هغه باندي خپله خبره بېرته وا پس کېږي او نه منل کېږي غیر د د دی قبر والا نه یعني د نبي کریم صلی الله علیه وسلم قبر ته ئې اشاره وکړه».

امام مالک وائي:

«انما انا بشر أخطئ وأصیب فانظروا في رأیي فکل ما وافق الکتاب والسنة فخذوا به وکل ما لم یوافق الکتاب والسنة فاترکوه». تفسیر اضواء البیان ص۳۹ ۷-۶۰.

«بې شکه زه بشر یم کله خطا کېږم او کله حق ته رسېږم نو زما رایه وگورئ زما هره رایه چې د قرآن او حدیثو سره موافقه وه نو وائې خلئ او کومه چې د قرآن او حدیثو سره موافقه نه وه نو پرې یې ږدئ».

امام شافعي رح وائي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

مثل الذی یطلب العلم بلا حجة کمثل حاطب لیل یحمل حزمة حطب وفیه افعی تلدغه وهو لایدری».

اعلام الموقعین ص ۱۸۱ ج - ۳

«د هغه چا مثال چې د بې دلیله علم طلب کوی د هغه چا په شان دی چې د شپې خاشاک راتولوی یوه کیږده راواخلی او په هغې کښې ماروی هغه یې وچیچی او دا پرې نه پوهیږي».

همدارنګه وائي:

اذا صح الحدیث فهو مذهبی» تفسیر اضواء البیان ص ٥٤١ ج - ٧

کله چې حدیث صحیح ثابت شو نو همدا زما مذهب دی.

همدارنګه امام شافعی وائي:

«أجمع المسلمون علی ان من استبانت له سنة رسول الله صلی الله علیه وسلم لم یکن له ان یدعها لقول احد من الناس».

اعلام الموقعین لابن القیم ص ۷ ج - ۱

مسلمانانو پدی اجماع کړېده چې چاته د رسول الله صلی الله علیه وسلم سنت ښکاره شو نو هغه ته دا روا نده چې دغه سنت په خلکو کښې دیو چا د قول له امله پرېږدي.

امام شافعی وائي:

«إذا صح الحدیث بما یخالف قولی فاضربوا بقولی الحائط»

(c) ketabton.com: The Digital Library

وإذا رأيت الحجة موضوعة على الطريق فهي قولي».

مجموع فتاوى ص۲۱۱ ج ۲۰

«كله چې صحيح حديث راغي او زما دقول مخالف وي نو زما خبره پر ديوال وولئ او كله چې تا دليل وليد چې پر لاره كښې ايښې وي نو هغه زما قول دى».

امام احمد وائي :

«لا تقلدني ولا تقلد مالكا ولا الثوري ولا الأوزاعي وخذ من حيث أخذوا».

وقال : «من قلة فقه الرجل ان يقلد دينه الرجال».

اعلام الموقعين ص۱۸۲ ج ۲ . مجموع فتاوى ص۲۱۲ ج ۲۰

«زما تقليد هم مه كوئ او د مالك سفيان ثوري او اوزاعي تقليد هم مه كوئ او د هغه ځاى نه دين واخله چې هغوى اخيستى (قرآن او حديثونه) او وائي چې «ديوه سړي د ناپوهۍ او فقاهت دكموالى نه داهم ده چې خپل دين د سړيو نه تقليد وي».

امام احمد وائي :

عجبت لقوم عرفوا الإسناد وصحته ويذهبون إلى رأي سفيان والله تعالى يقول : «فليحذر الذين يخالفون عن

(c) ketabton.com: The Digital Library

أمره أن تصيبهم فتنة او يصيبهم عذاب أليم، أتدرى ما الفتنة؟ الفتنة الشرك. لعله إذا رد بعض قوله أن يقع فى قلبه من الزيغ فيهلك " فتح المجيد ص۴۱۲

" زه هغه قوم ته تعجب کوم چې سند او د سند صحت ئې پېژندلی دی او بیا د سفیان رأيې پسې ځي او الله تعالیٰ فرمائي: هر و مرو دی و وېرېږي هغه کسان چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم د طريقې او حکم څخه مخالفت کوي چې دوی ته به فتنه ورسېږي او یا به ورته دردناك عذاب ورسېږي " ایا ته پوهېږې چې فتنه څه شی دی؟ فتنه شرک دی.

کېدای شي چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم ځینی خبری رد کړي (قبولی او عملی ئې نکړي) نو دده په زړه کښې به کوږ والی پیدا شي او هلاک به شی ".

نو دا هغه غلو امامان دي چې د دوی مقلدین ئې په هر څه کښې تقلید کوي که صریح نص د قرآن کریم او صحیح حدیث هم راشي او د دوی د امام خبره د دغه نص څخه مخالفه وي نو دوی نص پرېږدي او د امام خبره اخلي او یا د امام نه د بېرولاندی خلکو خبره اخلي . لکه چې صاوي ویلي دي چې زمونږ د امام خبره د قرآن کریم یا حدیث او یا د اجماع څخه هم مخالفه وی نو مونږ به دا د ورواړه پرېږدو او د امام خبره به اخلو. نو همدغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقلید شرک دی اود همدی تقلید څخه مونږه ځلوروار امامانو منع کړي یو . همدارنګه داسلامی امت نورو علماؤ هم تقلید منع کړیدی .

ابو عبدالله بن خوازمنداد البصری وائي :

والتقلید فی دین الله غیر صحیح وکل من اوجب الدلیل علیك اتباع قوله فأنت متبعه والإتباع فی الدین مسوغ والتقلید ممنوع . اعلام الموقعین ج ۲ ص ۱۷۸

دالله په دین کښی تقلید صحیح ندی او هر هغه څوك چي په تا باندی دلیل د (قرآن او حدیث) څخه د هغه د قول اتباع لازمه کړي نو ته د هغه متبع یې او اتباع په دین کښی روا ده او تقلید منع دی .

عبدالله بن معتمر وائي :

"لا فرق بین بهیمة تنقاد و انسان یقلد" .

تفسیر اضواء البیان ج ۷ ص ٤۹٤ اعلام الموقعین ج ۲ ص ۱۳۰

" د هغه حیوان او چارپای په منځ کښی چي پری یکښی وي او څوك یې راښکاږي او د هغه انسان چي تقلید کوي هیڅ فرق نشته".

ابن عبدالبر د مزنی قول داسی را نقلوي :

"یقال لمن حکم بالتقلید هل لك من حجة فیما حکمت به؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

فإن قال نعم أبطل التقليد لأن الحجة أوجبت ذلك عنده لا التقليد . فإن قال حكمت به بغير حجة قيل له فلم أرقت الدماء وأبحت الفروج وأتلفت الأموال وقد حرم الله ذلك إلا بحجة . قال الله عز وجل (إن عندكم من سلطان بهذا) اى من حجة بهذا .

تفسير اضواء البيان ص ۴۹۷ ج ۲

چاچي په تقليد يو حكم وكړ بايد ورته وويل شي چي ايا تاچي په څه شي حكم وكړ څه دليل درسره وو؟ كه يې وويل چي: هو ! نو تقليد يې باطل كړ ځكه چي دليل دا حكم واجب كړ نه تقليد . اوكه و يې ويل چي مابې دليله حكم وكړ نو بايد ورته وويل شي چي ولي دې (بې دليله حكم) وينې توى كړي او فرجونه (ښځې) دې روا كړي او مالونه دې لوټ كړل حال داچي دا كار الله تعالیٰ بې دليله حرام كړى دى . الله فرمايلي دي ايا تاسو سره پدى څه دليل شته .

علامه محمد بن اسماعيل الأمير اليمانى وائي :

علام جعلتم ايها الناس ديننا لأربعة لاشك فى فضلهم عندی
هم علماء الدين شرقاً ومغرباً ونور عيون الفضل والحق والزهد
ولكنهم كالناس ليس كلامهم دليلاً ولا تقليدهم فى غد يجدى

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولا زعموا حاشاهم أن قولهم . دلیل فیستهدی به کل مستهدی
ای خلکو تاسو پر کوم دلیل دا زمونږ دین هغو خلو او
امامانو پوری تړلی دی چې زما په نزد د هغوی په فضیلت
کښی هیڅ شک نشته هغوی په مشرق او مغرب کښی د دین
علماء دی او د فضیلت، حق او زهد د ستر کو رڼا ده، لکن
دوی هم د نورو خلکو غوندی دی چې د هغوی خبره دلیل
ندی او نه يې تقلید سباوړې لپاره څه ګټه لری او دی امامانو
دا هم نه دي ویلی چې زمونږ قول داسی دلیل دی چې هر څوک
پری هدایت مومي.

ملا علی القاری حنفي وائې :

"لا یجب علی أحد من هذه الأمة أن یکون حنفیاً او مالکیاً
او شافعیاً او حنبلیاً". بحوالة هدایة السلطان صـ۱۶

پدی امت کښی هیچا باندی دا لازم ندي چې یا دی حنفي
وي او یا دی مالکی وي او یا دی حنبلي وي.

د حنفي مذهب مشهور عالم ابن همام د حنفي فقهي په
اصولو «التحریر» کښی لیکی :

"ان التزام مذهب معین غیر لازم علی الصحیح لان
التزامه غیر ملزم اذ لا واجب إلا ما أوجبه الله ورسوله
ولم یوجب الله ولا رسوله علی احد من الناس أن یتمذهب

(c) ketabton.com: The Digital Library

على مذهب رجل من الأئمة فيقلده في دينه في كل ما يأتي ويذرون غيره ".

حوالة هدية السلطان ص۱۵

"صحيح خبره داده چي ديوه تاکلي مذهب لازم گڼل په ځان باندی ضروري ندي ځکه چي دالازم گڼل لازم شوي ندي ځکه چي واجب نشته مگر هغه چي الله تعالىٰ واجب کړي وي او دالله تعالىٰ رسول واجب کړي وي، اودا نه الله تعالى واجب کړي او نه د هغه رسول چي يوځوک دی دامت ديوه سړي په مذهب وي او په دين کښې دی په هرڅه کښې د هغه تقليد کوي اود نورو سړو چي څه وي هغه دی پريږدي "

علامه خجندی ليکي :

"وماكفر غالب من كفر من الأولين والآخرين إلا بالتقليد للأحبار والرهبان والمشايخ والآباء" .

هدية السلطان ص۸

"د مخکښينو او وروستينو څخه زيات خلك چي کافر شوی دي هغوی دعلماؤ، پيرانو، مشايخو اوپلرونو په تقليد کافر شوي ؤ "

خجندی بل ځای کښې ليکي :

(c) ketabton.com: The Digital Library

"ولكن الأسف ألف أسف من المقلدين المتأخرين والمؤلفين الذين سودوا الدفاتر وقد ظنهم الناس أنهم علماء مجتهدون معصومون فهم قد الزموا الناس تقليد واحد من الأئمة الأربعة ومذاهبهم المعروفة فبعد الإلتزام حظروا الأخذ والعمل بقول غيره كأنهم جعلوه نبيا مرسلاً مطاعاً" هدية السلطان ص۹

"د دې وستنيو هغو مقلد ينو او مؤلفينو پر هكله ز ړخله افسوس دى چي كتابونه يې ډك كړيدى او خلك پرى گمان كوي چي هغوى علماء او معصوم مجتهدين دي خكه چي دوى د خلورو امامانو تقليد او معلوم مذهبونه پر خلكو لازم كړيدي او بيا يې د نورو خلكو قول اخيستل او په هغي عمل كول و څخه خلك ويرولي دي نو دا داسي شو لكه چي دغه امام ته يې رالېږل شوى نبي جوړ كړى وي چي د هغه اطاعت كېږي".

همدارنګه علامه خجندي په خپله رساله "هدية السلطان كښي ليكي :

"وأما المذاهب فهي اراء أهل العلم وافهامهم في بعض المسائل واجتهاداتهم وهذه الآراء والإجتهادات والفهوم لم يوجب الله تعالى ولا رسوله على احد اتباعها، فإن فيها

(c) ketabton.com: The Digital Library

الصواب والخطأ. ولا صواب خالصاً إلا ما ثبت عن رسول الله صلى الله عليه وسلم وكثيرا ما ذهب الأئمة إلى مسألة فبان لهم الحق في غيرها فرجعوا عنها»

هدية السلطان ص۶

دا مذاهب د علماؤ رأيې او پرځينو مسائلو کښې د هغوی فهم او اجتهاد و نه دي او د دی رأيو او اجتهادونو او پوهې تابعداري په هیڅ چا باندې نه الله تعالی او نه د هغه رسول واجبه کړېده ځکه چې پدی کښې حق ته رسېدل هم شته او خطا کېدل هم شته او حق ته رسېدل يوازې په هغو احاديثو کښې دي چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه ثابت شوي وي او د هرځلي امامان يوی مسألې خواته تللی دي او بيا ورته حق په بل ځه کښې سنکاره شوی دی نو د هغې مسألې څخه يې رجوع کړېده.

بيا علامه خجندی ليکي:

«فدين الإسلام دين واحد لا مذاهب فيه ولا طرق يجب اتباعها إلا طريق محمد صلى الله عليه وسلم وهديه».

هدية السلطان ص۲

نو د اسلام دين يو دی نه پکښې دا سی مذهبونه شته او نه پکښې دا سی طريقې چې د هغې تابعداري واجبه وي پرته

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم د طریقی اولاری څخه ۔

شیخ الاسلام ابن تیمیه وائي :

"ولیس لأحد أن ینصب للأمة شخصاً یدعو الی طریقته ویوالی ویعادی علیها غیر النبی صلی الله علیه وسلم ولا ینصب لهم کلاماً یوالی علیه ویعادی غیر کلام الله ورسوله وما اجتمعت علیه الامة بل هذا فعل اهل البدع الذین ینصبون لهم شخصاً او کلاماً یفرقون به بین الأمة" ۔

مجموع فتاوی ص ۱۶۴ ج ۲۰

"هیچا ته دا روا ندي چي امت ته یو شخص وړاندي او خلک د هغه طریقي ته رابلي او د هغه په طریقه باندي د خلکو سره دوستي او دښمني کوي پرته د رسول کریم صلی الله علیه وسلم څخه او نه ورته دا روا دي چي یوه خبره ورته وړاندي او په هغې باندي دوستي او دښمني کوي پرته د الله او د هغه د رسول د خبرو څخه ۔ او امت پدی اجماع کړیده چي دا کار د بدعتیانو دی چي یو شخص یا یو کلام خلکو ته وړاندی او د امت په منځ کښی پری جدائي راوړي" ۔

او شیخ الاسلام ابن تیمه وائي :

"ولا یجب علی أحد من المسلمین التزام شخص معین غیر الرسول صلی الله علیه وسلم فی کل ما یوجبه او یخبر به بل کل

(c) ketabton.com: The Digital Library

احد من الناس يؤخذ من قوله و يترك إلا قول الرسول صلى الله عليه وسلم ". مجموع فتاوى ص۲۰۹ ج-۲۰

• په هيڅ يوه مسلمان باندې ديوه ټاكلي شخص د مذهب تابعداري لازمه نده پرته د رسول الله صلى الله عليه وسلم د تابعدارۍ نه، په هرڅه كښې چې واجبوي ئې او يا مونږ ته خبر راكوي بلكې د رسول الله صلى الله عليه وسلم نه پرته د هرچا خبرې اخيستل كېږي او ځينې پرېښوول كېږي ".

علامه ابن قيم په خپل كتاب اغاثة اللهفان ص۱۲۵ ج-۱ كښې ليكي:

• ومن كيد الشيطان امرهم بلزوم زى واحد ولبسة و هيئة و مشية معينة و شيخ معين وطريقة مخترعة ومذهب معين ويفرض عليهم لزوم ذلك بحيث يلزمونه كلزوم الفرائض فلا يخرجون عنه ويقدحون فيمن خرج عنه و يذمونه كأكثر مقلدة المذاهب المعينة واصحاب الطرق المتنوعة من الصوفية الخرافية كالنقشبندية والقادرية والسهروردية والشاذلية والتيجانية وغيرهم فالحذر الحذر مما هم عليه من التعصب والتقليد ".

• دا هم د شيطان د چلونو او دوكو نه يو چل دى چې خلكو ته ئې امر كړى چې يو رنګ طريقه او لباس او يو

(c) ketabton.com: The Digital Library

معين هيئت او تګ او تاکلي شخص او د خانه جوړه شوی طريقه او تاکلي مذهب لازم و ګڼي او د دی اتباع پری داسي لازمه و ګڼي لکه چي د اسلام د فرائضو اتباع لازمه ده ، نو د دی طريقو او مذهبونو څخه نه . وځي او خوک چي ور څخه ووتل هغه باندي تهمت لګوي او بدي ګڼي . لکه د بير د معينو مذهبونو مقلدين او د مختلفو طريقو والا د خرافي صوفيانو څخه . لکه نقشبنديان ، قادريان ، سهروردیان شاذليان ، تيجانيان او داسي نور . نو کوم تعصب او تقليد چي د دوي کوي لـه هـغه د بيره پـه کلکه و بيره پکار ده ..

علامه خجندی وايي :

• فيا ايها المسلمون إذا قلدنا مذهب رجل وبلغنا حديث الرسول المعصوم صلى الله عليه وسلم الذى فرض الله تعالىٰ علينا طاعته وتركنا حديثه صلى الله عليه وسلم واتبعنا ذلك الرجل ومذهبه فمن أظلم منا وما عذرنا يوم يقوم الناس لرب العلمين . فمن يتعصب لواحد معين غير الرسول صلى الله عليه وسلم ويرىٰ أن قوله هو الصواب الذى يجب اتباعه دون الأئمة الآخرين فهو ضال جاهل بل قد يكون كافراً يستتاب فإن تاب فبها وإلا قتل • . هدية السلطان ص١٣

• نو ای مسلمانانو ! کله چي مونږ ديوه سړي د مذهب

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقلید وکړ او د معصوم رسول الله صلی الله علیه وسلم حدیث مونږ ته ور سید ، هغه رسول چې الله تعالیٰ په مونږ باندې د هغه منل فرض کړي دي ، او مونږ پدې تقلید د هغه صلی الله علیه وسلم حدیث پریښود او د غه سړي او د ده د مذهب تابعداري مو وکړه نو مونږ نه به څوک زیات ظالم وي او په هغه ورځ به زمونږ ه عذر څه وي چې خلک به د عالمیانو رب په مخ کښې ولاړ وي نو چا چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه پرته دیوه تاکلي شخص لپاره تعصب وکړ او داګ نظر ؤ چې دا د ده قول هغه حق ته رسیدلی دي چې په مونږ یې تابعداري لازمه ده د نورو امامانو څخه پرته نو دا ګمراه او جاهل دی بلکې کله کله داسړی داسې کافر دی چې د توبې کولو طلب به ورڅخه وشي که توبه یې وویسته سبه ده که نه نو وبه وژل شي ."

همدا رنګه یو شاعر وایې :

ما الفرق بين مقلد في دينه ‎ ‎ راض بقائده الجهول الحائر

وبهيمة عمياء قاد زمامها ‎ ‎ أعمىٰ على عوج الطريق الجائر

ریاض الجنة في الرد على اعداء السنة للشيخ مقبل بن هادي الوداعي

د هغه مقلد چې په خپل دین کښې تقلید کوي او په خپل

ناپوهه او حیران مشر راضي وي او د هغه روند چارپای

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د ننګر چې د هغه واکې د ړانده په لاس کښې وي او په کږ و وږو لاړو وې ړوان کړی وي څه فرق دی .

امام ابن حزم وائي :

واهرب عن التقليد فهو ضلالة ان المقلد في سبيل الهالك

د تقليد نه و تښتئه ځکه چې داګمراهي ده او مقلد د هلاکت په لاره کښې دی .

مولانای روم د تقليد په باره کښې وائي :

ګرچه عقلت سوی بالا مي پرد مرغ تقليدت بپستی مي چرد

منکر آن باشد که تقليدی بود دين احمد را ز تحقيق بود

مثنوی

که ستا عقل هر څو مره پورته الوزي خود تقليد

مرغه دی لځ په سبکته ځريږي ، منکر هغه وي چې تقليد

کوي د محمد صلی الله عليه وسلم دين د تحقيق راز دی .

علامه شنقيطي وائي :

" و أما مقلدوه فقد ترك النظر في كتاب الله وسنة

رسوله واعرضوا عن تعلمها اعراضاً كليا مع يسره و

سهولته و نزلوا أقوال الرجال الذين يخطئون ويصيبون

منزلة الوحي المنزل من الله " .

تفسير اضواء البيان ص ٣٥٨ ج - ٧

(c) ketabton.com: The Digital Library

"د ائمه ؤ مقلدينو د الله تعالى په کتاب او د هغه د رسول په سنتو کښي نظر پر ېښي دی او ددی دوار و د زده کړی څخه ئي بالکل اعراض کړی دی سره ددي چي دا قرآن او حديث ډېر اسان دي او دغه مقلدينو د هغه خلکو چي خطا کېږی او حق ته رسېږي د هغوی اقوال ئي د الله تعالی له لوړي دوحی درجي ته رسولي دي" .

او علامه شنقيطي وائي :

" فالذين يقولون من الجهلة المقلدين هذا حلال و هذا حرام و هذا حكم الله ظناً منهم ان اقوال الإمام الذى قلدوه تقوم مقام الكتاب والسنة و تغنى عنهما و ان ترك الكتاب والسنة والإكتفاء بأقوال من قلدوه اسلم لدينه اعمتهم ظلمات الجهل المتراكمة عن الحقائق حتى صاروا يقولون هذا " . تفسير أضواء البيان ص ۴۷ ج ۷

"نو هغه جاهل مقلدين چي وائي دا حلال دي او دا حرام دي او دا د الله حکم دی پدي گمان چي د دغه امام اقوال چي دوی ئي تقليد کړی دی د قرآن او حديثو په ځای کښي ودريږي او قرآن او حديثو ته ضرورت نشته او د قرآن او حديثو پرېښوول او د هغه خلکو اقوال چي دوی ئي تقليد کړی هغه کافی دی او د ده دين د سالم پاتي کېدو لپاره سنه پوره دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی د جهل کښو تیارو د حقائقو څخه انده کړي دی تر دی چې دوی داسی خبری کوي.

داوسنی عصر نامتو عالم سید سابق وائي:

"وبالتقليد والتعصب للمذاهب فقدت الأمة الهداية بالكتاب والسنة وحدث القول بانسداد باب الإجتهاد وصارت الشريعة هي اقوال الفقهاء وأقوال الفقهاء هي الشريعة". فقه السنة ص١٣ ج-١

"په تقلید او د مذاهبو لپاره په تعصب باندې امت د کتاب الله او سنة الرسول هدایت ورک کړ، او دا خبره را پیدا شوه چې د اجتهاد دروازه بنده ده او شریعت د فقهاؤ اقوال وګرځېدل او د فقهاؤ اقوال شریعت وګرځېده".

همدارنګه نورو ډېرو علماؤ په تقلید باندې ردونه لیکلی دي چې د ټولو رانقلول به دلته داوږدوالي سبب وګرځي.

د ډېرنا پوهه او جاهلان دا وائي چې محدثین لکه امام بخاری مسلم، ترمذی او داسې نور مقلدین وو حال داچې دا خبره بالکل غلطه ده ځکه چې محدثین مقلدین نه وو بلکی هغوی په خپلو کتابونو کښی داسی احادیث رانقل کړ یدي چې هغه د خلورواړو مذهبونو مخالف دي، او هیڅ یوه محقق داندي لیکلی چې هغوې مقلدین وو بلکې علماء وائي چې هغوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقلدين نه وولکه چې شيخ الإسلام ابن تيميه وائي :

* اما البخارى وابوداود فإمامان فى الفقه من اهل الإجتهاد وأمامسلم والترمذى والنسائى وابن ماجة وابن خزيمة وابويعلى والبزاز ونحوهم فهم على مذهب أهل الحديث ليسوا مقلدين لأحد بعينه من العلماء .

مجموع فتاوى ص ۴۰-۲۰/۴

* بخارى او ابوداود په فقه کښې امامان وو او مجتهدين وو اومسلم ، ترمذى ، نسائى ، ابن ماجه ، ابن خزيمة ، ابويعلى بزاز اوداسې نور د اهل حديثو په مذهب وو ، او په علماؤ کښې ديوه تاکلي شخص مقلدين نه وو .

نو د اهل حديثو مذهب د عامو محدثينو مذهب دى او دا يوداسې مذهب دى چې د قرآن او حديثو په دليل ثابت ولاړ دى او اهل حديث چاته دا نه وائي چې زمونږ د علماؤ خبره ومنئ بلکې ورته وائي چې د قرآن او د هر صحيح غير مجروح حديث چې د نسخې او تخصيص دليل پکښې نوي تابعداري وکړئ ، نو څوک چې اهل حديثو سره بغض کوي هغوي د حديثو سره بغض کوي ، او امام ابن قيم داسې خلکو ته وائي :

يا مبغضا اهل الحديث وشاتماً ابشر بعقد ولاية الشيطان

اوماعلمت بأنهم انصار دين الله والإيمان والقرآن

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوماعلمت بأن انصار الرسو ل هم بلاشك ولا نكران
هل يبغض الأنصار عبد مؤمن أو مدرك لروائح الإيمان

القصيدة النونية

« ای اهل حدیثو سره کینه او بغض کوونکیه او هغوبیته کنځلی کوونکیه ته پدی پوه شه چې تا د شیطان سره دوستی شروع کړیده » ایا ته نه پوهیږی چې اهل حدیث دالله د دین ایمان او قرآن انصار دي ایا ته پدې نه پوهیږی چې دوی بې شکه او بې انکاره د رسول الله صلی الله علیه وسلم انصار دي ، ایا داسی یو بنده دانصارو سره بغض کوي چې هغه مؤمن وي او یا ئې دایمان بوی میندلی وی .

نو اهل حدیث هغه خلك دي چې په قرآن او حدیثو عمل کوي او حدیث د رسول الله صلی الله علیه وسلم حدیثو او قرآن دواړو ته ویل کیږي الله تعالیٰ په قرآن هم د حدیثو اطلاق کړیدی لکه چې فرمائي : « فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ »

" نو په کوم حدیث به وروسته د قرآن نه دوي ایمان راوړي " .

ابو محمد هبة الله بن الحسن الشیرازي وائي :

علیك بأصحاب الحدیث فإنهم على منهج للدين مازال معجماً
وما النور إلا في الحديث وأهله اذا ما دجا الليل البهيم و أظلما

تا ته دا پکار ده چې د اهل حدیثو سره ملګری شی ځکه چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی همېشه لپاره ددین ترجماني کوي ، او کله چې تېه تیاره شپه را وخېژي نو بیا رڼا نښتنه دی مګر په حدیثو کښې ده او په اهل حدیثو کښې ده » .

۱ داسلام یو شاعر وائي :

تمسك بحبل الله واتبع الهدیٰ ولا تك بدعیاً لعلك تفلح

ولذ بكتاب الله والسنن التی اتت عن رسول الله تنجو وتربح

ودع عنك اراء الرجال وقولهم فقول رسول الله ازكی وأرجح

ولا تك في قوم تلهو بدينهم فتطعن في اهل الحديث وتقدح

إذا ما اعتقدت الدهر يا صاح هذه فأنت على خير تبيت وتصبح

* دالله په رسۍ منګولې ولګوه او د هدایت تابعداري وکړه او بدعتي کېږه مه دی لپاره چې کامیاب شې او دالله په کتاب او هغو سنتو لذت حاصل کړه چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه راغلې دی نو خلاصی به ومومې او خوشحال به شې ، او د خلکو رائې او خبرې پرېږده څکه چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم خبره ډېره پاکه او راجح ده . او د هغه قوم څخه مه کېږه چې د خپل دین څخه غافل دي او داسې مه کېږه چې اهل حدیثو ته بد وائي او تهمت پرې لګوي ، که ستا ټوله زمانه د غسې پاک عقیده وه نو ستا سهار او بېګا به په خیر کښې وي » .

ابو محمد هبة الله بن الحسن الشیرازی وائي :

(c) ketabton.com: The Digital Library

واعلى البرايا من إلى السنن اعتزى

واعمى البرايا من إلى البدع انتمى

ومن ترك الأثار ضلل سعيه

وهل يترك الآثار من كان مسلماً

په خلکو کښې اوچت او غوره خلک هغه دي چې د پیغمبر سنتو ته ئې ځان منسوب کړي وي. او په خلکو کښې ړانده هغه دي چې بدعاتو ته منسوب وي (مبتدعین وي) -

یو بل شاعر وائي :

لا ترغبن عن الحديث وأهله فالرأی لیل والحدیث نهار

" د حدیثو او اهل حدیثو نه مخ مه اړوه ځکه چې رایه شپه او حدیث ورځ ده "

یعنې حدیث داسې پاکه او روښانه لار ده لکه چې ورځ رڼا ده . او د حدیثو مقابله کښې د بل چا خبره او رایه داسې تیاره او توره ده لکه شپه چې توره ده .

الله تعالی مونږ پدی مامور کړي یو چې د وحی تابعداري وکړو او هغه خلک چې د وحی تابعداري کوي هغوی به په دنیا کښې د ضلالت او بې لارې کېدو نه بچ وي او په آخرت کښې به د شقاوت او بدبختۍ نه نجات ومومي او هیڅ وېره او غم به پرې نه وي. الله تعالی فرمائی :

(c) ketabton.com: The Digital Library

"فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ" - البقره ۳۸

"که تاسو ته زما له لوري هدايت راغي نو چا چې زما د هدايت تابعداري وکړه په هغوی به نه وېره وي او نه به غمجن وي".

او بل ځای کښی الله تعالیٰ فرمائي:

"فإما يأتينكم مني هدى فمن اتبع هداى فلا يضل ولا يشقى".

"که تاسو ته زما له لوري هدايت راغی نو چا چې زما د هدايت تابعداري وکړه نو نه به گمراه شي او نه به بدبخته شي".

پدې دواړو آيتونو کښی الله تعالیٰ د هدايت تابعدار و ته زيری ورکړی چې د ضلالت، شقاوت، وېری او غم څخه به خلاص شي، او هدايت د وحی تابعدارۍ ته ويل کېږي او وحی عبارت د قرآن او حديث څخه دي څکه چې الله تعالیٰ رسول الله صلی الله عليه وسلم ته فرمائي:

"قُلْ إِنَّمَا أُنْذِرُكُمْ بِالْوَحْيِ". (الأنبياء - ٤٥)

"ورته ووايه چې زه تاسو يوازې په وحی وېروم".

تفسير اضواء البيان د مخکېنيو دوه آيتونو په تفسير کښې داسې ليکي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

"ولاشك ان انتفاء الضلال والشقاوه والخوف والحزن عن متبعي الوحي المصرح به في القرآن لايتحقق فيمن يقلد عالماً ليس بمعصوم ، لايدري أصواب ماقلده فيه ام خطأً في حال كونه معرضاً عن التدبر في كتاب الله وسنة رسوله صلى الله عليه وسلم ولاسيما إن كان يظن أن اراء العالم الذي قلده كافية مغنية عن كتاب الله وسنة رسوله صلى الله عليه وسلم."

تفسيراضواء البيان ص۴۸۲ ج-۷ ص۴۸۳ ج-۷

"پدې کښې شک نشته چې د وحې د تابعدارانو څخه چې کومه کمراهي شقاوت ، ویره او غم په قرآنکریم کښې نفې شوې دا د هغه چاالپاره نشي کیدای چې دیوه داسې عالم تقلید کوي چې هغه معصوم ندی او دا مقلد نپوهیږی چې په کومه مسأله کښې ده دچا تقلید کړیدی دا مشرئ په هغې کښې حق ته رسیدلی دی او که خطا شویدی پداسې حال کښې چې ده دالله تعالی دکتاب او دهغه د رسول د سنتو څخه اعراض کړیدی ، خصوصاً هغه وخت چې دا مقلد گمان کوي چې ده دچا تقلید کړیدی د ده ته دهغه رأيې بس دي او دالله تعالی کتاب او دهغه د رسول سنت ته څه ضرورت نه پاتې کیږي."

نو مونږ همدا وایو چې ای خلکو راځئ د وحې تابعداري

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړو ځکه چې دوحی نه غیر بل هیڅ شی کېښې هدایت نشته او وحی کېښی فقط دوه شیان دی چې یو قرآن دی او بل نبوی احادیث دي ځکه چې د نبی کریم صلی الله علیه وسلم د وفات څخه وروسته وحی بنده شو یده او دهغه نه وروسته په امت کېښې هیڅ ته وحی نده شوی او نه به وروسته وشي ، هر کله چې وحی نه راځی نو په امت کېښې داسی معصوم څوک نشته چې دهغه ټولې خبرې دی صحیح او حق ته رسیدلی وي بلکې دامت هر څوک به کله خطا کېږي او په خطا به مأجور وی او کله به حق ته رسیږي لکن مونږ باندې دچا اقوالو پسی تلل لازم ندي بلکې ناروا دي . نو په همدې گناه مونږ باندې علماء سوء او باطل پرست خلک دول دول نومونه ږدي او عوام چې خلک د حق د قبول څخه منع کړي .

نو ځکه امام ابن قیم وائي :

اسماء سمیتم بها اهل الحدیث	وناصري القرآن والإیمان
سمیتموهم انتم وشیوخکم	بهتابها من غیر ما سلطان
وجعلتموها سبة لتنفروا	عنهم کفعل الساحر الشیطان
ما ذنبهم والله إلا أنهم	اخذوا بوحی الله والفرقان
وابوا بأن یتحیزوا لمقالة	غیر الحدیث ومقتضی القرآن
وابوا ید ینوا بالذی دنتم به	من هذه الأراء والهذیان

(c) ketabton.com: The Digital Library

القصيدة النونية

هسې نوموړ دي چې تاسو په اهل حديثو او د قرآن او ايمان په امداديانو ايښی دي تاسو او ستاسې مشرانو پرې بې دليله په تهمت دانوموڼه ايښي دي ، او بيا مو دا نومونه کنځل کرځولی دي او دا د دی لپاره چې خلک پرې متنفر کړئ ستاسو دا کار د جوکی ساحر او شيطان په څېر دی ، والله چې د اهل حديثو بله ګناه نشته مګر دا چې هغوې د الله وحی او قرآن اخيستی دی او ددی نه انکار کوي چې د قرآن د مقتضی او د حديثو نه غير د بل چا خبرې ومنی ، او هغوې د دغه دين چې تاسو ئې کوئ چې هغه د خلکو رأی او باطلې خبری دي د هغه انکار کوي .

نوموړ يواځی او يواځی خلکو ته دا وايي چې د الله تعالیٰ کتاب ومنئ او د الله تعالیٰ د رسول محمد صلى الله عليه وسلم احاديث ومنئ او دا خبره د اسلام د ښمنانو باندې ډېره بده لګېږي نو بيا ور سره څه دليل نوي نو کله وائي چې دا وهابيان دي او کله وائي چې دا مذهب نه مني او کله څه او کله څه وائي او پدې نومونو غواړي چې خلک له حق څخه بند کړی او د صحيحې عقيدې او صحيح دين څخه ئې متنفر کړي ، موښ وايو چې موږ مؤمنان او مسلمانان يو يواځی قرآن او حديث

(c) ketabton.com: The Digital Library

متو او د قرآن او حدیثو خلاف خبره چې د هرچا وي مومن يې
منلو ته تیار نه يو نو که د غه رنګه خلکو ته تاسې وهابیان وائې
نو وهاب د الله نوم دی او مومن د الله بنده کان يو نو مومن ببیا
وهابیان يو لکه چې یو شاعر وائي :

إن كان تابع احمد متوهباً فأنا المقر بأ ننی وهابی
انفی الشريك عن الإله فليس لی رب سوى المتفرد الوهاب
لا قبة ترجی ولا وثن و لا قبر له سبب من الأسباب
كلا ولا حجر ولا شجر ولا عين ولا نصب من الانصاب
ايضا ولست معلقا لتميمة اوحلقة او دعة او ناب
لرجاء نفع اولدفع بلية الله ينفعنی و يدفع ما بی
والإبتداع وكل امرمحدث فی الدين ينكره اولوا الالباب
أرجو بأنی لا أقاربه ولا أرضاه ديناً وهوغيرصواب

ترجمه : که د محمد صلی الله علیه وسلم تابعدار وهابی وي
نو زه یدې اقرارکوم چې زه وهابي يم زه د الله تعالی سره
شريك نفي کوم نو ديوا ځي وهاب رب نه سوا زما بل رب
نشته نه د کومې کومبزی نه امید کېدای شي او نه د کومې
درگاه نه او نه کوم قبر د اسبابو څخه ورته څه سبب جوړېدای
شي ، همدارنګه نه د کومې تیګی نه او نه د کومې ونې نه او نه د
کومې چينې نه او يا بلې درګاه نه د فايدې امید کېدای شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدارنګه نه زه تعویذ ترم او نه کوم بند ترم او نه څه غابن غاړه کښې اچوم دی لپاره چې کوندی څه فائده به راته ورسوي او یا به راڅخه څه مصیبت لیرې کړي ، بلکې یوائې الله ماته نفع رسوي او ما څخه تکلیف لیري کوي ، هر نوی کار نه او په دین کښې له بدعت نه د عقل خاوندان انکار کوي زه امید لرم چې داسې بدعانو ته به نه زه نږدې شم او نه به ورته دبن ووایم ځکه چې دا کارونه حق ندي بلکې باطل دي

ابو بکر بن عیاش وایي :

« اهل الحدیث فی کل زمان کأهل الاسلام مع اهل الادیان ».

المیزان الکبری للشعرانی ص ۵۷ . ج - ۱

اهل حدیث په هره زمانه کښې داسې دی لکه اهل اسلام چې د نورو ادیانو تابعدارو سره فرق لري »

امام شافعي وایي :

« اهل الحدیث فی کل زمان کالصحابة فی زمانهم »

المیزان الکبری للشعرانی ص ۷ . ج - ۱

اهل حدیث په هره زمانه کښې داسې دی لکه صحابه چې په خپله زمانه کښې وو ».

(c) ketabton.com: The Digital Library

داختلاف په وخت کښې

د حل لاره

هرکله چې د مؤمنانو ترمنځ کښې اختلاف پیداشي نو د حل لاره يې داده چې په قرآن اوحديثو يې فيصله کوي.

الله تعالىٰ فرمايي :

"يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَٰلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا" .

(النسا - ۵۹)

"اى مؤمنانو ! دالله ومنئ اودالله درسول ومنئ - او داميرانو چې ستاسونه وي ، که ستاسو په څه شي کښې اختلاف پیداشو نو دهغې رجوع الله اود هغه رسول ته وکړئ که تاسي په الله اود قيامت په ورځ ايمان لرئ ، داتاسولپاره ښه او ډېره غوره ده دعاقبت په نسبت".

الله تعالىٰ فرمايي چې که تاسو په الله اود قيامت په ورځ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ایمان لري نو د اختلاف په وخت کښې الله او د هغه رسول یعني د الله کتاب او نبوي احادیثو ته رجوع وکړئ که په رښتیا مومن. د الله کتاب او د هغه د رسول سنت ومنل هیڅکله به زمونږ ترمنځ اختلاف پاتي نشي ، اختلاف د صحابه ؤ ترمنځ هم پیښیږي، لکن کله به چې هغو ته د الله تعالی د کتاب او د رسول الله صلی الله علیه وسلم د سنتو څخه دلیل وویل شو هغوی به د خپلو او یا د بل چا رایو او اقوالو پسې نه تلل بلکې د دلیل تابعداري به يې کوله لکه د مثال په توګه :

کله چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفات شو نو اوله خبره دا وه چې عمر رضی الله عنه وویل دا به څوک نه وايي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفات شو لکه چې دا واقعه محدثین او مؤرخین داسې را نقلوی :

"عن ابی هریرة قال : لما توفی رسول الله صلی الله علیه وسلم قام عمربن الخطاب فقال ان رجالاً من المنافقین یزعمون أن رسول الله صلی الله علیه وسلم قد توفی وأن رسول الله صلی الله علیه وسلم والله ما مات ولکنه ذهب إلی ربه کما ذهب موسی بن عمران فقد غاب عن قومه اربعین لیلة ثم رجع إلیهم بعد أن قیل قد مات ووالله لیرجعن رسول الله صلی الله علیه وسلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

كما رجع موسى فليقطعن ايدى رجال وأرجلهم زعموا أن رسول الله صلى الله عليه وسلم مات .

السيرة النبوية لابن هشام ص ۳۰۵ ج ۴

* ابو هريرة رضي الله عنه وائي چي کله رسول الله صلى الله عليه وسلم وفات شو نو حضرت عمر رضي الله عنه ودربد ه او وئي ويل : ځينې منافقان داګومان کوي چي رسول الله صلى الله عليه وسلم وفات شو حال داچي په الله قسم دی چي رسول الله صلى الله عليه وسلم وفات شوی ندی لکن هغه خپل رب ته تللی دی لکه څنګه چي موسی بن عمران عليه السلام تللی ؤ هغه دخپل قوم څخه خلو يښت (۴۰) شپي غائب ؤ او بيا ورته راوابس شو ، او په الله قسم دی چي رسول الله صلى الله عليه وسلم به بيا داسي بيرته راځي لکه څنګه چي موسی عليه السلام راغلی ؤ نو د هغو خلکو خپي او لاس ونه به غوڅ کړي چي وائي : رسول الله وفات شوی دی " .

لکن حضرت ابوبکر رضي الله عنه چي کله خبر شو نو د رسول الله صلى الله عليه وسلم دليدلو لپاره د عائشي رضي الله عنها کورته ننوت او کله ئي چي وليده چي هغه وفات شوی . . . . . نو بيا راووت او حضرت عمر رضي الله عنه ته ئي وويل : چپ شه ؛ هغه چپ نشو بيا ابو بکر رضي الله عنه خلکو ته مخ کړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

او حمد و ثنائ ورویله بیائې وویل :

« یا أیها الناس إنه من کان یعبد محمداً فإن محمداً قد مات ومن کان یعبد الله فإن الله حی لا یموت » .

« ای خلکو که چا د محمد صلی الله علیه وسلم عبادت کاوه نو محمد صلی الله علیه وسلم وفات شو او که چا د الله عبادت کاوه نو الله ژوندی دی او نه مرکیږي » .

بیائې دا آیت ولوست :

« وما محمد إلا رسول قد خلت من قبله الرسل أفإن مات او قتل انقلبتم علی اعقابکم ومن ینقلب علی عقبیه فلن یضروا الله شیئاً وسیجزی الله الشاکرین » .   آل عمران - ۱٤٤

« محمد ندی مګر رسول دی له ده نه مخکښې رسولان تیرشویدي . ایا که مړ شو او یا ووژل شو نو تاسو به وروسته ګرځئ ؟ او څوک چې وروسته وګرځید « مرتد شو » نو هیڅکله الله ته ضرر نشي رسولی او زر دی چې الله به شکر کوونکو ته بدله ورکړی »

نو کله چې عمر رضی الله عنه دا آیت واوریده نو حیران شو او په ځمکې را پرېوته او وئې ویل :

« عرفت أن رسول الله صلی الله علیه وسلم قد مات » .

(c) ketabton.com: The Digital Library

"زه پدې پوه شوم چې رسول الله صلى الله عليه وسلم وفات شوېدى" .

عمر رضي الله عنه چې کله آيت واورېد سو سمدستي دخپلې رائې اوقول څخه وګرځېد اودليل ته تسليم شو اود اوسنيو رندو مقلدينو غوندې يې ونه ويل چې ددې مطلب دادى اويا هغه دى ، هېڅ تأويل اوتحريف يې پکښې ونکړ بلکې خپله خبره يې پرېښوده .

همدارنګه بل خلاف دصحابه وُ منځ کښې دا راپيدا شو چې رسول الله صلى الله عليه وسلم چېرته ښخ کړو ، ځينو وويل چې مسجد کښې يې ښخوو اوځينو وويل چې خپلو اصحابو سره يې ښخوو ، ابوبکر رضي الله عنه وويل :

"إني سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول : ماقبض نبي إلا دفن حيث يقبض" .

السيرة النبوية لابن هشام ص٣١٤ ج٤

"مادرسول الله صلى الله عليه وسلم څخه اورېدلي دي چې : هرنبي چې مړشوېدى نو هغه ځاى کښې ښخ شوى کوم ځاى کښې چې دهغه روح قبض شي" .

نوکله چې حديث بيان شواودليل پيداشو نو ټول له خپلې رائې څخه وګرځېدل اوحديث يې ومانه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د الله تعالی او د هغه د رسول صلی الله علیه وسلم د حکم مقابل کښې د رایې منل ګمراهي ده

الله تعالی فرمائي :

«وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُبِينًا»

(الاحزاب - ۳٦)

«او هیڅ یوه مؤمن سړي او مؤمنې ښځې ته دا روا نده چې کله الله او د هغه رسول فیصله وکړي نو هغوی ته دی د خپله ځانه څه اختیار وي او هغه چا چې د الله او د هغه د رسول نافرماني وکړه نو بې شکه ګمراه شو په ښکاره ګمراهۍ سره» .

نو د قرآن او نبوی احادیثو په مقابل کښې بیا د مؤمنانو د اختیار نشته چې خپله او یا د بل قول او خوښه وړاندې کړي بلکې که د اکار چا وکړ هغه به لوی بد بخته او

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوګمراه وي .

همدا رنګه عوف بن مالك الأشجعي وائي :

« قال رسول الله صلى الله عليه وسلم تفترق امتي على بضع وسبعين فرقة اعظمها فتنة قوم يقيسون الدين برأيهم يحرمون به ما احل الله ويحلون به ما حرم الله »

اعلام الموقعين ص۵۳ ج-۱

« رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي دي : زما امت به په څه دپاسه اويا (۷۰) دلو وويشل شي ، په ټولوكښي دلوی فتني والا به هغه قوم وي چي دين په خپله رايه قياسوي دالله حلال به پري حراموي او الله چي څه حرام کړي هغه به حلالوي » .

رسول الله صلى الله عليه وسلم مخبرصادق دی رښتيا هم هغه څوک چي دخپلی رائې اوخواهش پسي تللی دي ډېر حرام يې حلال کړيدی او ډېر حلال يې حرام کړيدي اودا تحريم اوتحليل په حنفي فقهاؤکښي ډېر زيات دی هرڅه کښی يې له ځانه تقسيم کړيدی چي دا حلال دي اودا حرام دي اودا مکروه دی ، دا فرض دی اودا سنت دي ، دا مستحب دی اودا مباح دي ، حال دا چي اکثره داسي وي چي هيڅ دليل پري نوي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

مالك بن مغول وائي چي ما ته شعبي وويل:
«ما حدثوك هؤلاء عن رسول الله صلى الله عليه وسلم فخذ به وما قالوا برأيهم فألقه في الحش».

رواه الدارمي

«دغه خلکو که تا ته د رسول الله صلى الله عليه وسلم څخه حديث بيان کړ نو واخله او که په خپله رايه يې وويل نو د قضاء حاجت په ځای (بيت الخلاء) کښې يې وغورځوه».

ابوبکر رضی الله عنه وائي:

«ای أرض تقلني وأی سماء تظلني إن قلت في آية من كتاب الله برأيي او بما لا أعلم».

اعلام الموقعين ص ۵۳ ج ۱

«کومه ځمکه به ما بار کړي او کوم اسمان به پر ما سيوری وکړي که ما د الله د کتاب په يو آيت کښې له ځانه خبره وکړه او يا مې داسې څه وويل چې زه پرې نه پوهېږم».

عمر رضی الله عنه وائي:

«السنة ما سنه الله ورسوله صلى الله عليه وسلم لا تجعلوا خطأ الرأي سنة للأمة».

اعلام الموقعين ص ۵٤ ج ۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

سنت هغه دي چي الله تعالیٰ او د هغه رسول صلی الله علیه وسلم موږ ته بیان کړیدی تاسو د نورو خلکو د رأیي خطاء د امت لپاره سنت او لاره مه جوړ وئ „.

عمر رضی الله عنه وائي:

„اتقوا الرأی فی دینکم „.

اعلام الموقعین ص ۵۵ ج ۱

„تاسو په خپل دین کښي له رأیي څخه ووېرېږئ „.

همدارنګه عمر بن الخطاب رضی الله عنه وویل:

„أصحاب الرأی اعداء السنن اعیتهم الأحادیث ان یحفظوها و تفلتت منهم ان یعوها، واستحیوا حین سئلوا أن یقولوا لا نعلم فعارضوا السنن برأیهم فإیاکم وإیاهم „.

اعلام الموقعین ص ۵۵ ج ۱.

„ د رأیي خاوندان د رسول الله صلّی الله علیه وسلّم د سنتو دښمنان دي دوی د حدیثو یادولو ستړی کړل (یادي نه کړل) او دوی وته ساتل (یادي نه کړل) نو ورڅخه وتښتیدل او دا ورته شرم ښکاره شو چي کله ورڅخه پوښتنه وشي او دوائي چي موږ نه پوهېږو، نو په خپله رأیه یې د سنتو خلاف وکړل نو تاسو د غسي خلکو څخه ځان وساتئ „

(c) ketabton.com: The Digital Library

ریښتیا هم مونږ چي په اوسني عصر کښي گورو هغه علماء چي دخپل خواهش او د رأيي تابعدار دي داوړ تر شرم او عار ښکاري چي کله ورځنه پوښتنه وشي او دوی ووايي چي مونږ نه پوهیږو نو بې علمه فتوی یې خلکو ته وركړي او زيات خلك یې د الله تعالی د رالیږلي اوغوره شوی دین څخه بل لور ته روان کړل اوس ورته دا عار ښکاري چي دحق تابعداري وکړي او د صحیح حديث لپاره خپله خبره پريږدي نو دين څخه یې داسي یو شی جوړکړي چي دخپلي غوښتني اوخپل خواهش تابع یې کړ فضلوا واضلوا خپله هم گمراهان شو او نور خلك یې هم بې لاري کړل.

همدارنگه عبدالله بن مسعود رضي الله عنه وويل:

تاسو باندي به وروستی کلونه د تیرشوو کلونو نه ډیر بد تر راځي بیا يي وویل چي ستاسو غوره خلك او علماء به له منځه لاړ شي (وفات به شي) بيا یې وویل:

«ثم يحدث قوماً يقيسون الأمور برأيهم فيهدم الإسلام» اعلام الموقعين ص۵۷ ج۱

«بيا به داسي خلك پيدا شي چي ټول د دين كارونه به په خپله رايه قياسوي او اسلام به نړوي».

(c) ketabton.com: The Digital Library

علی رضی الله عنه وائي:

«لو کان الدین بالرأی لکان اسفل الخف اولی بالمسح من اعلاه وقد رأیت رسول الله صلی الله علیه وسلم یمسح علی ظاهر خفیه»

رواه ابو داود.

«که دین په رایه او خپله خوښه وای نو د موزی لاندی طرف به د پاس طرف نه د ډیر د مسحې ور ؤ حال دا چې ما رسول الله صلی الله علیه وسلم لیدلای ؤ چې د موزو د پاسه طرف باندې به یې مسحه کوله».

نو علی رضی الله عنه هم په رایې رد کوی. او وائي چې که دین په قیاس او خپله خوښه وای نو زما په نزد په کار دا وه چې مسحه انسان د موزی په لاندینۍ برخه کولای او رسول الله صلی الله علیه وسلم د موزو د پاسنۍ برخې باندې مسحه کړیده.

نو مونږ یې هم په پاسنۍ برخه کوو او خپله خوښه او قیاس پرېږدو.

عبد الله بن عباس رضی الله عنه وائي:

«من قال فی القرآن برأیه فلیتبوأ مقعده من النار»

اعلام الموقعین ص ۵۹ ج ۱.

(c) ketabton.com: The Digital Library

«چاچې په قرآن کښې په خپله خوښه او رأیه خبره وکړه نو ځانته دې د اور نه ځای جوړ کړي».

همدارنګه نور صحابه کرام رضوان الله علیهم هم د رأیې او قیاس رد صحوي نو مسلمانانو ته دا لازمه ده خصوصاً علماؤ ته چې کله په یوه دینې مسئله کښې ورځنه پوښتنه وشي نو که د قرآن او حدیثو نه ورته د هغه مسئلې په هکله څه معلومات وُد هغې مطابق دې جواب ورکړي او که نه ورته ودې وایئ چې زه نه پوهېږم او دیوه بل عالم څخه پوښتنه وکړه ځکه چې دا عیب ندی چې یوڅوک ووایئ زه نه پوهېږم لکن دا یو لوی عیب دی چې بې علمه فتوی ورکړي نو ځان هم د هلاکت کندې ته د غورځوي او نور خلک هم ګمراه کړي.

سبحنك اللهم و بحمدك اشهد ان لا اله الا أنت استغفرك وأتوب إليك

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتباع الرسول ﷺ

تاليف

أبو عبدالاحد عبدالرحيم مسلم دوست

(بلغة البشتو)

هذه الطبعة
تمت بإشراف المكاتب التعاونية للدعوة والإرشاد
بالبديعة والصناعية الجديدة

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتباع الرسول صلى الله عليه وسلم

تاليف

أبو عبدالاحد عبدالرحيم مسلم دوست

(بلغة البشتو)

سنة الطبع ١٤١٩هـ

طبع على نفقة أحد المحسنين
غفر الله له ولوالديه ولجميع المسلمين

The Cooperative Offices for Call & Guidance at Al-Badiah & Industrial Area
Under the Supervision of the Ministry of Islamic Affairs Endowment Guidance & Propagation
P.O. Box: 24932 Riyadh 11456 - K.S.A. (Al-Badiah) Tel.: 4330888 (Four Lines)
(Industrial Area) Tel.: 4303572 - Fax: 4301122

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library